

13.8.2024

KOKKOLA-TOHOLAMPI

Rautajalka tuulivoimapuiston hankealueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi 2024

Tilaja:
A-Insinöörit
Prokon Wind Energy Finland

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen
Maria Södö
Kalle Luoto

Sisällysluettelo

1. Johdanto	8
2. Perustietoa inventointialueesta	17
3. Menetelmät	19
4. Tulokset	21
5. Arkeologiset kohteet (*uusi kohde)	25
Kiinteät muinaisjännökset.....	25
5.1. Pikku Ilvesneva*	25
5.2. Ilveskangas.....	28
5.3. Ruikkuranta*	30
5.4. Arkangeli	33
5.5. Ruikkurannankangas 2	36
5.6. Ruikkurannankangas 1.....	38
5.7. Verkkoladonkorpi*	39
5.8. Tuohikorvenharju	41
5.9. Vehkakorvenharju*	44
5.10. Kettuharju 6.....	46
5.11. Kettuharju 7*	51
5.12. Saukonkivet*	54
5.13. Pihlajaniemi*.....	56
5.14. Kiiskilampinniemi.....	57
5.15. Sarpakoskenräme 1	61
5.16. Kytöräme itä.....	63
5.17. Kytöräme pohjoinen*	66
5.18. Kytöräme koillinen*	70
5.19. Vanha Toroja*.....	71
5.20. Kulkupaikankangas*	73
5.21. Torojan Hautakangas*	75
5.22. Peuran Hautakangas*	77
5.23. Rautajalankangas*	79
5.24. Kytöhovi	81
5.25. Isonhaudanniitut 1*.....	83
5.26. Isonhaudanniitut 2*	86
5.27. Rytilampi*.....	87
5.28. Uudenniitunkangas*	90
5.29. Konttilampinkangas*.....	93

5.30. Isonlinjankangas*	95
5.31. Hirsikankaannittu*	97
5.32. Toraharju*	100
5.33. Torajärven Hautakangas*	102
5.34. Haapasalonsaari*	104
5.35. Hautakangas 4*	107
5.36. Vionharju	109
5.37. Juurikkakangas*	112
5.38. Kaunisvesi	115
Muut kulttuuriperintökohteet	118
5.39. Peuran Hautakangas 2*	118
5.40. Latosaari*	120
5.41. Kaunisvesi 2*	124
Mahdollinen muinaisjäännös	130
5.42. Nurilankangas	130
Lähteet.....	131
Liitteet.....	133
Maastossa kuljetut alueet.....	133
Kuvia	135

Kansikuva: Kohteen 5.10. Kettuharju 6 rakkakuoppa-aluetta. Itään.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 07-08/2024 aineistoa, ellei toisin mainita.

Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Raportin kuvat Jussi-Pekka Hiltunen ja Maria Södö.

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.	6
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.	9
Kartta 3. Hankealue vuoden 1846 pitäjänkartoilla.	10
Kartta 4. Hankealue 1900-luvun alkupuolen pitäjänkartoissa.	11
Kartta 5. Hankealue vuoden 1952 peruskartoilla.	12
Kartta 6. Yleiskartta suunnitellusta sähkönsiirtoreitistä.	13
Kartta 7. Sähkönsiirtoreitti vuoden 1846 pitäjänkartoilla.	14
Kartta 8. Sähkönsiirtoreitti mahdollisesti 1900-luvun alkupuolen pitäjänkartoissa.	15
Kartta 9. Sähkönsiirtoreitti vuosien 1952 sekä 1967 peruskartoilla.	16
Kartta 10. Yleiskartta tuulivoimapuiston hankealueesta.	24
Kartta 11. Pikku Ilvesnevan, Ilveskankaan ja Ruikkurannan kohdekartta. Pikku Ilvesneva (1) kartassa ylävasemmalla, Ilveskangas (2) ja Ruikkuranta (3) alaoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.	26
Kartta 12. Arkangelin kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	34
Kartta 13. Ruikkurannankangas 1 ja 2 kohdekartta. Ruikkurannankangas 1 on kartassa alavasemmalla ja Ruikkurannankangas 2 on alaoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.	36
Kartta 14. Verkkoladonkorven kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	39
Kartta 15. Tuohikorvenharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	42
Kartta 16. Vehkakorvenharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	44
Kartta 17. Kettuharju 6:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	47
Kartta 18. Kettuharju 7:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	52
Kartta 19. Saukonkivien ja Pihlajaniemen kohdekartta. Saukonkivet kartassa yläoikealla ja Pihlajaniemi ylävasemmalla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.	54
Kartta 20. Kiiskilapinniemen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	58
Kartta 21. Sarpakoskenräme 1:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.	61
Kartta 22. Kytöräme itä kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	64
Kartta 23. Kytöräme pohjoinen ja Kytöräme koillinen kohdekartta. Kytöräme pohjoinen on kartassa alavasemmalla ja Kytöräme koillinen yläoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.	67
Kartta 24. Vanha Toroja kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	71
Kartta 25. Kulkupaikankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	73
Kartta 26. Torojan Hautakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	75
Kartta 27. Peuran Hautakankaan ja Peuran Hautakankaan 2 kohdekartta. Peuran Hautakankaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Peuran Hautakangas 2 muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä.	77
Kartta 28. Rautajalankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	79
Kartta 29. Kytöhoivin kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	81
Kartta 30. Isonhaudanniitit 1:n ja Isonhaudanniitit 2:n kohdekartta. Isonhaudanniitit 1 on kartassa ylävasemmalla ja Isonhaudanniitit 2 alaoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.	84
Kartta 31. Rytilammen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.	88
Kartta 32. Uudenniitunkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	91
Kartta 33. Konttilampinkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	93
Kartta 34. Isonlinjankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	95
Kartta 35. Hirsikankaanniitun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	98
Kartta 36. Torojanharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	100
Kartta 37. Torajärven Hautakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	102

Kartta 38. Haapasalonsaaren kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.	104
Kartta 39. Hautakangas 4:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.	107
Kartta 40. Vionharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.	110
Kartta 41. Juurikkakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.....	112
Kartta 42. Kaunisveden ja Kaunisvesi 2 kohdekartta. Kiinteä muinaisjäännös Kaunisvesi oikealla ja muu kulttuuriperintökohde Kaunisvesi 2 vasemmalla.	116
Kartta 43. Peuran Hautakangas 2 rajamerkin sijainti vuoden 1846 pitäjänkartalla.	118
Kartta 44. Peuran Hautakangas 2 rajamerkin sijainti vuoden 1952 peruskartalla.	119
Kartta 45. Latosaaren kohdekartta. Rajamerkin sijainti on merkitty ruskealla pisteellä. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.	121
Kartta 46. Latosaaren rajamerkki vuoden 1846 pitäjänkartalla.	121
Kartta 47. Latosaaren rajamerkki vuoden 1952 peruskartalla.	122
Kartta 48. Kaunisvesi 2 vuoden 1846 (mahdollisesti 1900-luvun alkupuoli) pitäjänkartalla.	125
Kartta 49. Kaunisvesi 2 vuoden 1955 ilmakuvasa. Pohjalla MMLmaastokartta.	126
Kartta 50. Kaunisvesi 2 vuoden 1967 peruskartalla.....	126
Kartta 51. Nurilankankaan kohdekartta. Mahdollinen muinaisjäännös on merkitty violetilla pisteellä.....	130
Kartta 52. Tuulivoimapuiston hankealueella tarkastetut alueet.	133
Kartta 53. Tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien varrella.	134

KOKKOLA-TOHOLAMPI

Rautajalka tuulivoimapuiston hankealueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijät:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto ja HuK Maria Södö
Kenttätyöaika:	19.6., 22.-26.7. sekä 6.-7.8.2024
Inventoinnin löydöt:	KM47043
Tutkimusten tilaaja:	A-Insinöörit ja Prokon Wind Energy Finland Oy
Aikaisemmat tutkimukset inventointialueilla:	Katiskoski inventointi 1988 Miettinen tarkastus 1991 Schulz inventointi 2012 Skantsi inventointi 1999 Skantsi tarkastus 2023 Tiainen & Hiltunen inventointi 2021 Tiainen, Hiltunen & Ervasti inventoinnit 2022

Tiivistelmä

A-insinöörit Civil Oy ja Prokon Wind Energy Finland Oy on selvittämässä Kokkolan Rautajalalle tuulivoimapuiston sijoittumista. Suunnittelun tässä vaiheessa tuulivoimapuistoon kuuluu enintään 40 tuulivoimalaa. Hankkeeseen kuuluu lisäksi suunniteltu sähkönsiirtoreitti noin 15,7 km pituudelta sijoittuen sekä Kokkolan kaupungin että Toholammin kunnan alueille.

Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Heilu Oy suoritti hankealueen sekä sähkönsiirtoreitin arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologia kohteita ja tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila. Inventoinnin laativat FM Jussi-Pekka Hiltunen, HuK Maria Södö ja FM Kalle Luoto. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 19.6., 22.-26.7. sekä 6.-7.8.2024.

Rautajalan tuulivoimapuiston hankealueelta tunnettiin entuudestaan kahdeksan kiinteää muinaisjäännettä Ilveskangas (mjtunnus 1000049386), Kettuharju 6 (mjtunnus 315010095), Arkangeli (885010007), Kiiskilampinniemi (mjtunnus 315010065), Vionharju (mjtunnus 315010096), Tuohikorvenharju (mjtunnus 315010094), Ruikkurannankangas 1 (1000037040) ja Ruikkurannankangas 2 (1000049181) ja neljä mahdollista muinaisjäännettä Sarpakoskenräme 1 (mjtunnus 1000050040), Kytöräme itä (mjtunnus 1000050045), Kytöhovi (mjtunnus 1000050048) ja Nurilankangas (mjtunnus 1000050856). Suunnitellun sähkönsiirtoreitin läheisyydestä tunnettiin entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännes Kaunisvesi (mjtunnus 1000025303).

Inventoinnin tuloksena löydettiin 29 uutta arkeologista kohdetta, joista 26 ehdotetaan kiinteäksi muinaisjännökseksi (kohteet 5.1., 5.2., 5.7., 5.9., 5.11-5.13., 5.17-5.23., 5.25.-35 ja 5.37.) ja kolme muuksi kulttuuriperintökohteeksi (kohteet 5.39-5.41.). Hankealueelta neljästä ennestään tunnetusta mahdollisesta muinaisjännöksestä kolme ehdotetaan kiinteäksi muinaisjännökseksi (kohteet 5.15., 5.16. ja 5.24.). Yhtä mahdollista muinaisjännöstä (kohde 5.42.) ei päästy tarkastamaan maastotöiden yhteydessä, koska kohde sijaitsi suljetulla kaivosalueella.

Arkeologisen inventoinnin jälkeen hankealueelta tunnetaan 36 kiinteää muinaisjännöstä, kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta sekä yksi mahdollinen muinaisjännös. Sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta tunnetaan kaksi kiinteää muinaisjännöstä sekä yksi muu kulttuuriperintökohde.

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.

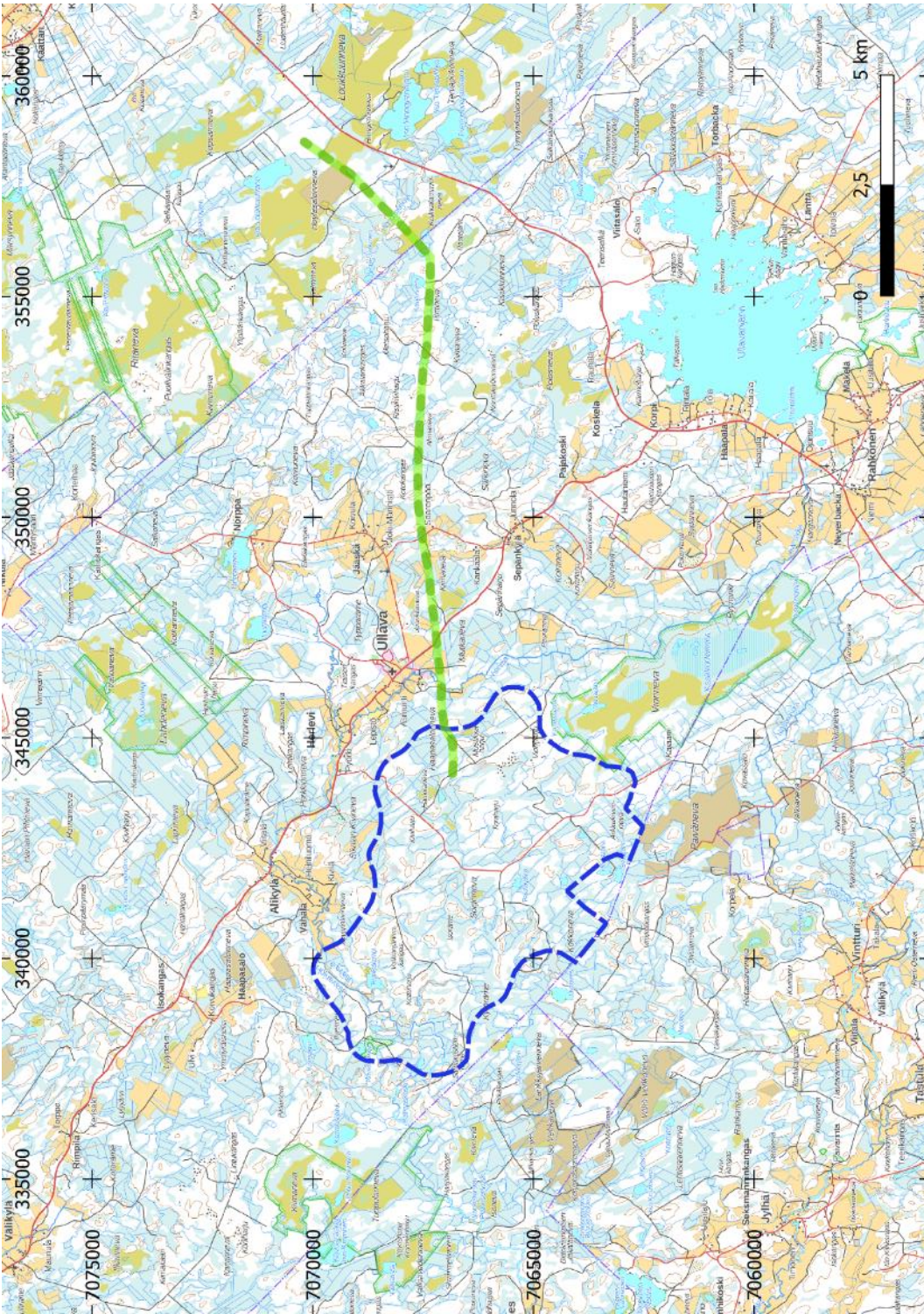
Inventoitu tuulivoimapuiston hankealue ja sähkönsiirtoreitti sijoittuvat sinisen alueen sisäpuolelle.

1. Johdanto

A-insinöörit Civil Oy ja Prokon Wind Energy Finland Oy ovat selvittämässä tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin sijoittumista Kokkolan kaupungin ja Toholammin kunnan alueille. Suunniteltu tuulivoimapuisto sisältää enintään 40 voimalaa noin 3637 hehtaarin kokoisella alueella. Tuulivoimapuisto on alustavasti suunniteltu liitettäväksi sähkönsiirtoverkkoon 15,7 km pitkällä ilmajohdolla Fingridin uuteen Jylkkä-Alajärvi voimajohtoon Toholammille valmistuvalle sähköasemalle. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu tuulivoimapuiston itäpuolella.

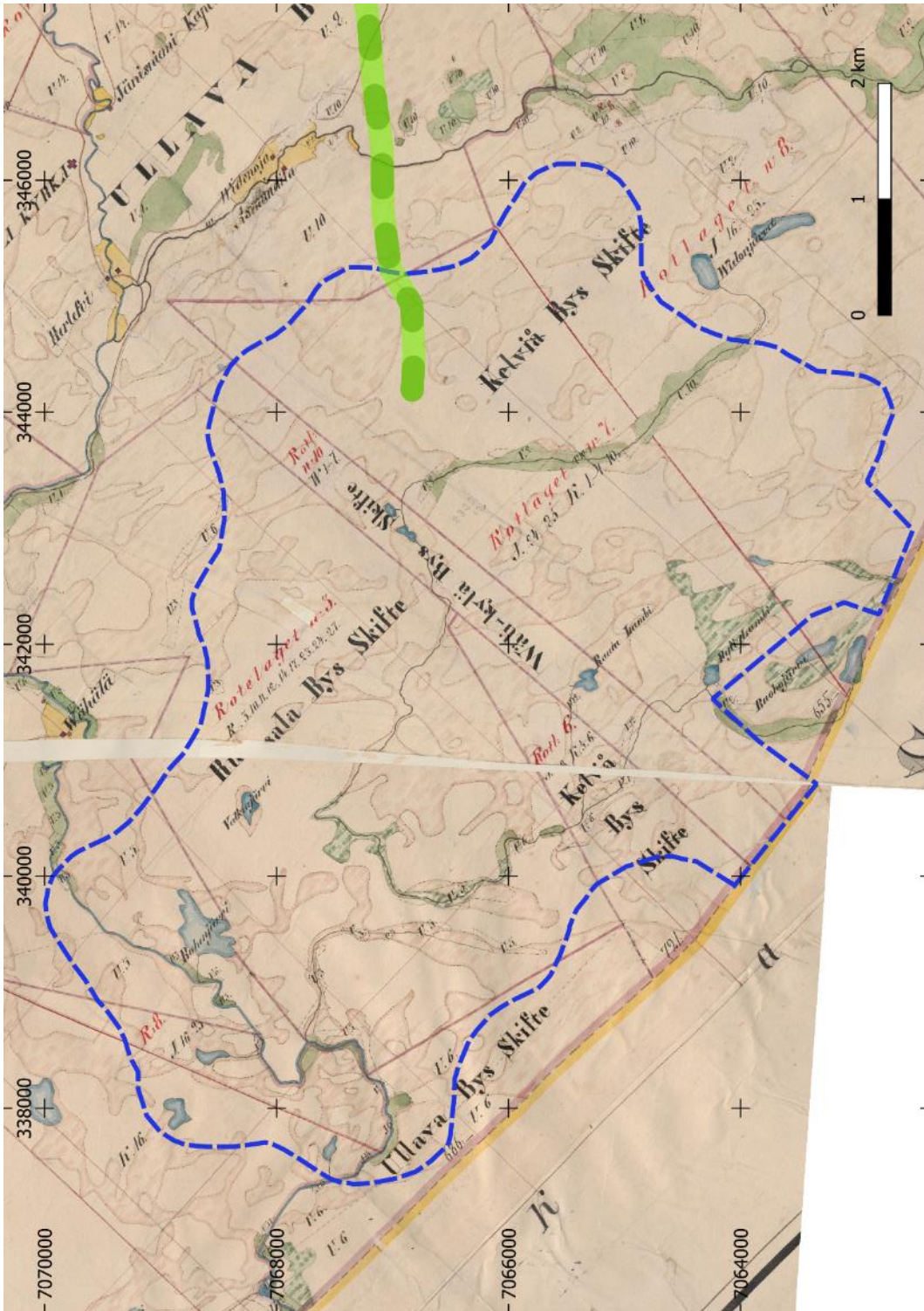
Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati tuulivoimapuiston hankealueella ja suunnitelluilla sähkönsiirtoreiteillä arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ennestään tuntemattomia arkeologia kohteita ja tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila.

Inventoinnin maastotyöt toteuttivat Heilu Oy:n arkeologi FM Jussi-Pekka Hiltunen ja arkeologian opiskelija HuK Maria Södö. Inventoinnin maastotyöt tehtiin kahdeksan päivän aikana 19.6., 22.-26.7. sekä 6.-7.8.2024. Inventoinnin raportti laadittiin heinä-elokuussa 2024. Raportin laativat Jussi-Pekka Hiltunen, Kalle Luoto ja Maria Södö.

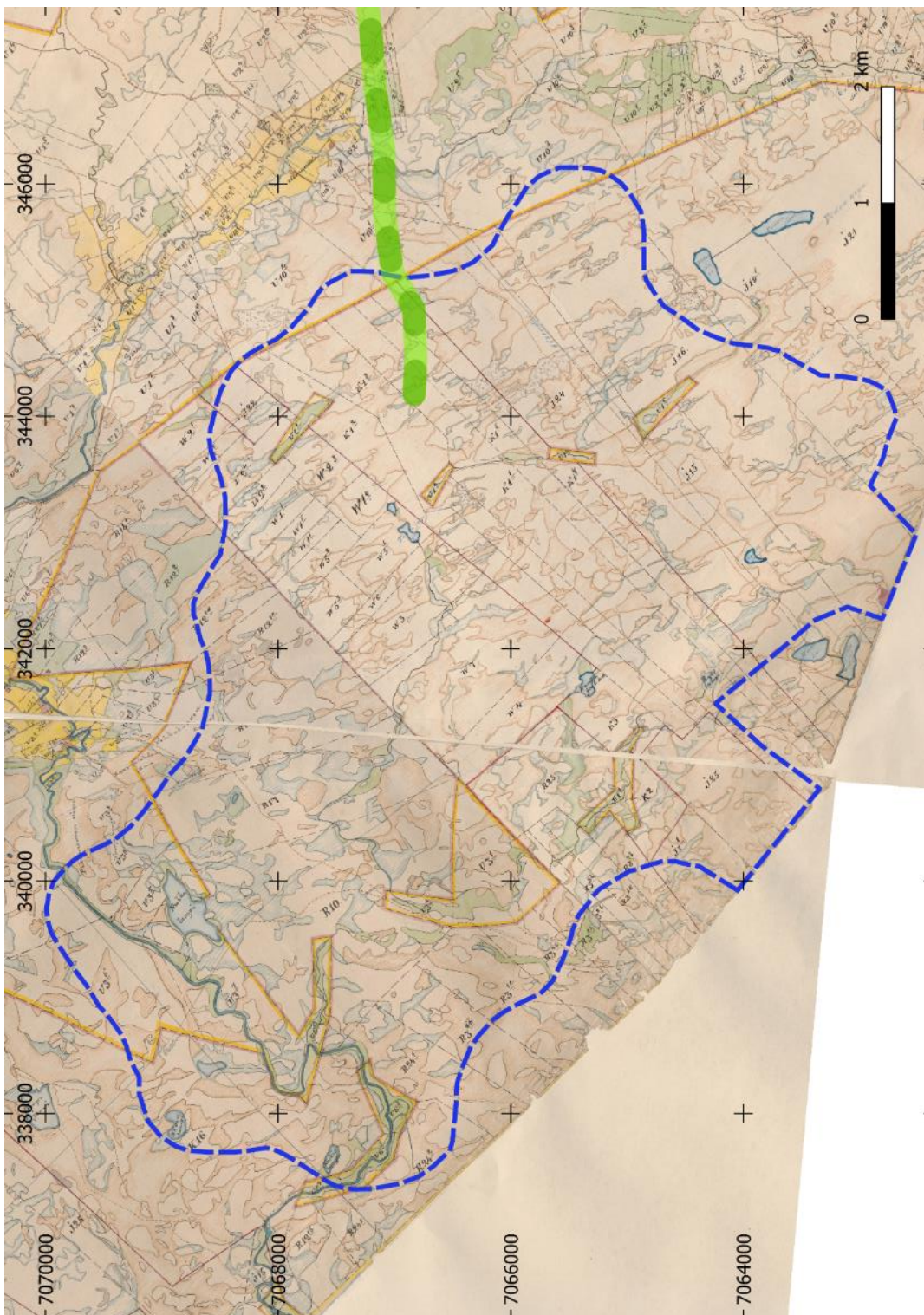

Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.

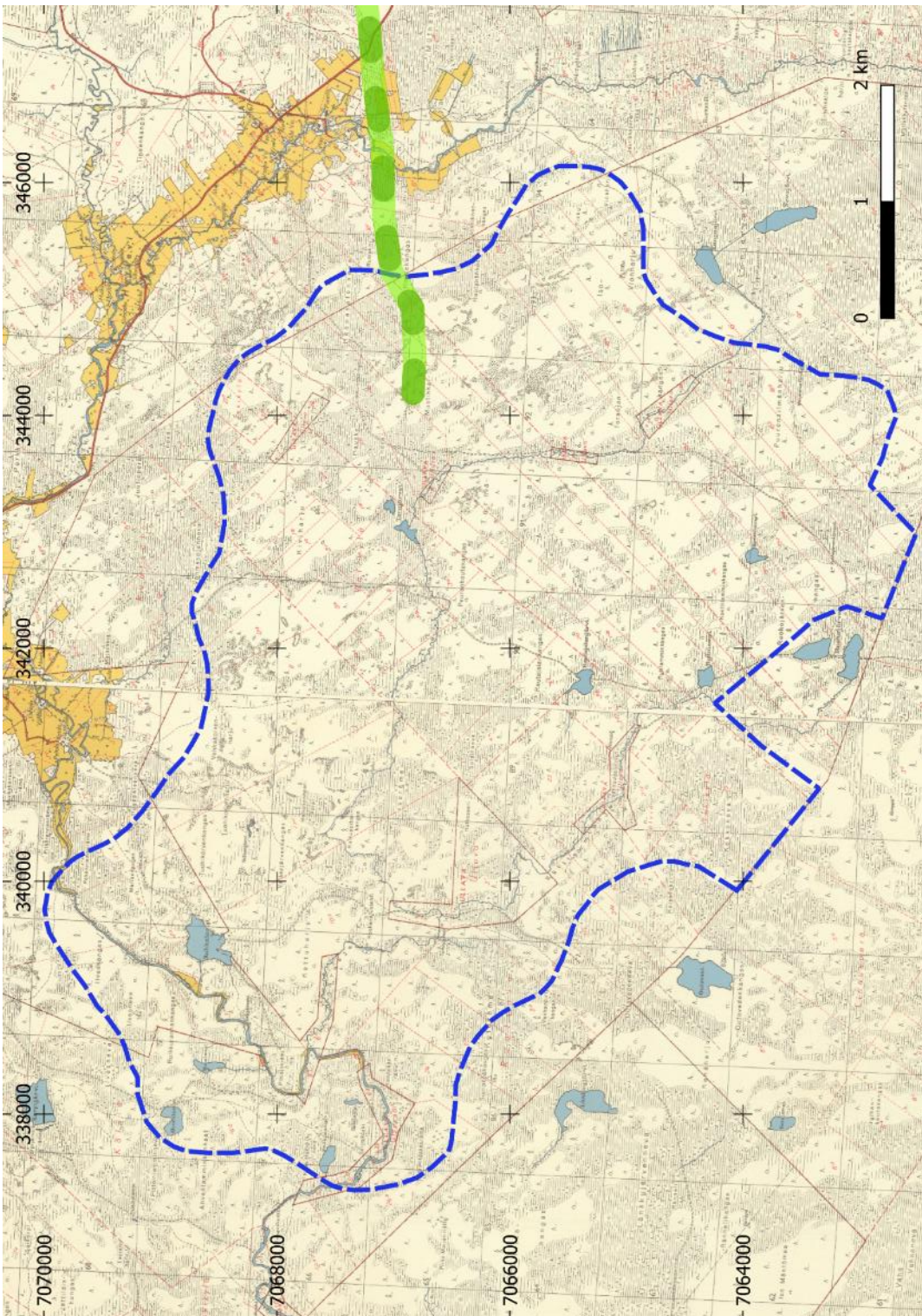
Tuulivoimapuiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla ja suunniteltu sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla.

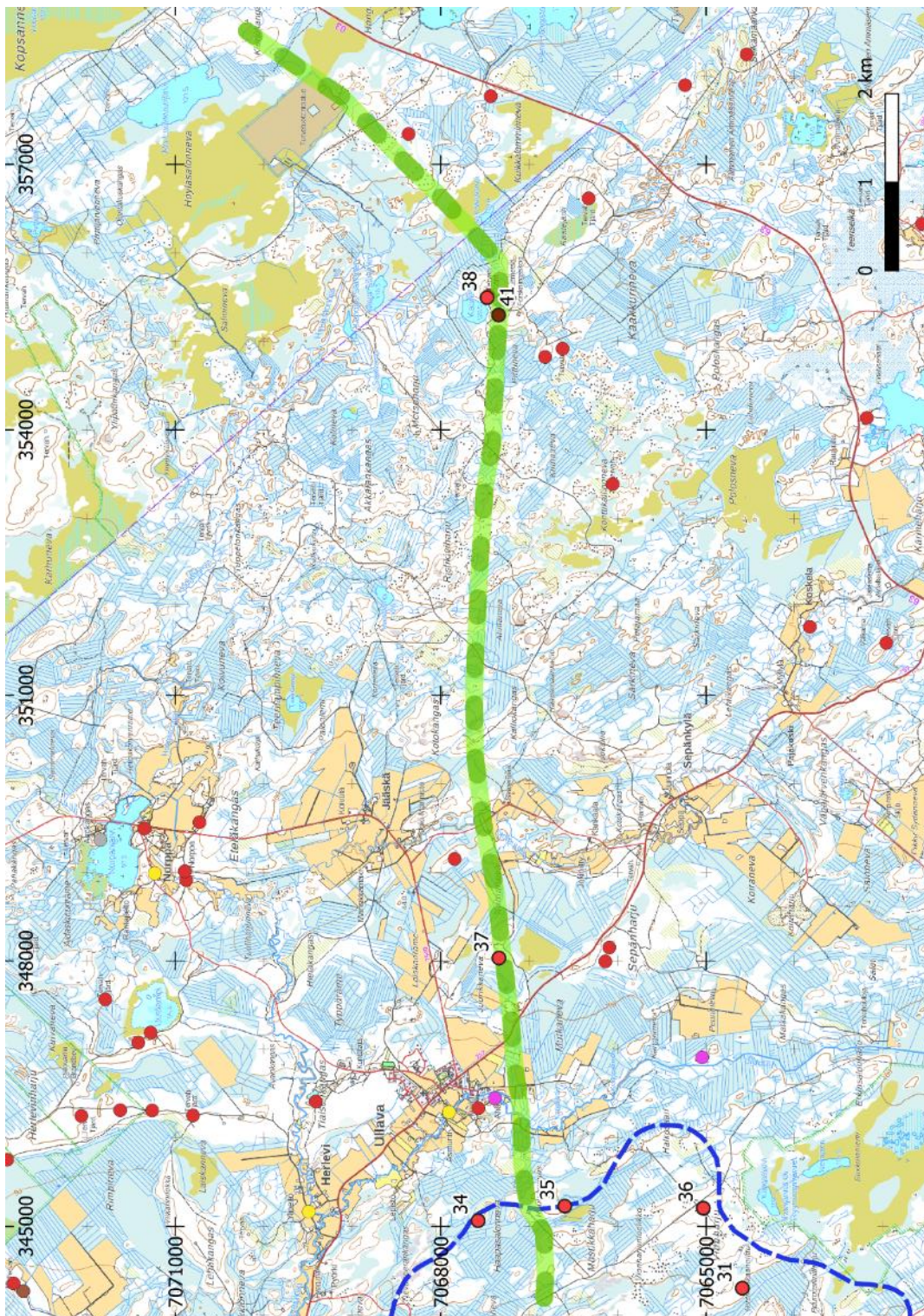
Kartta 3. Hankealue vuoden 1846 pitäjänkartoilla.

Kartta 4. Hankealue 1900-luvun alkupuolen pitäjänkartoissa.

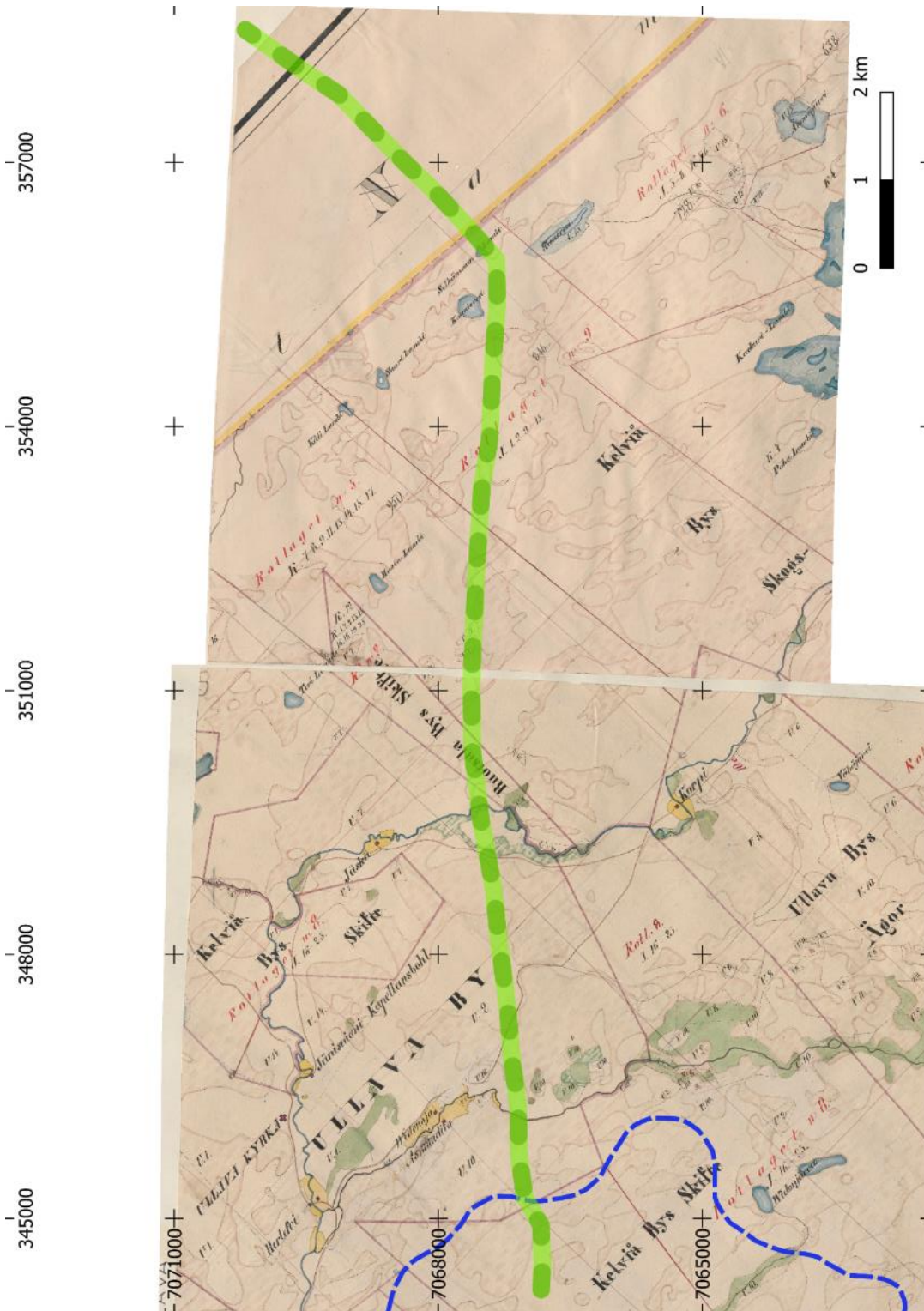

Kartta 5. Hankealue vuoden 1952 peruskartoilla.

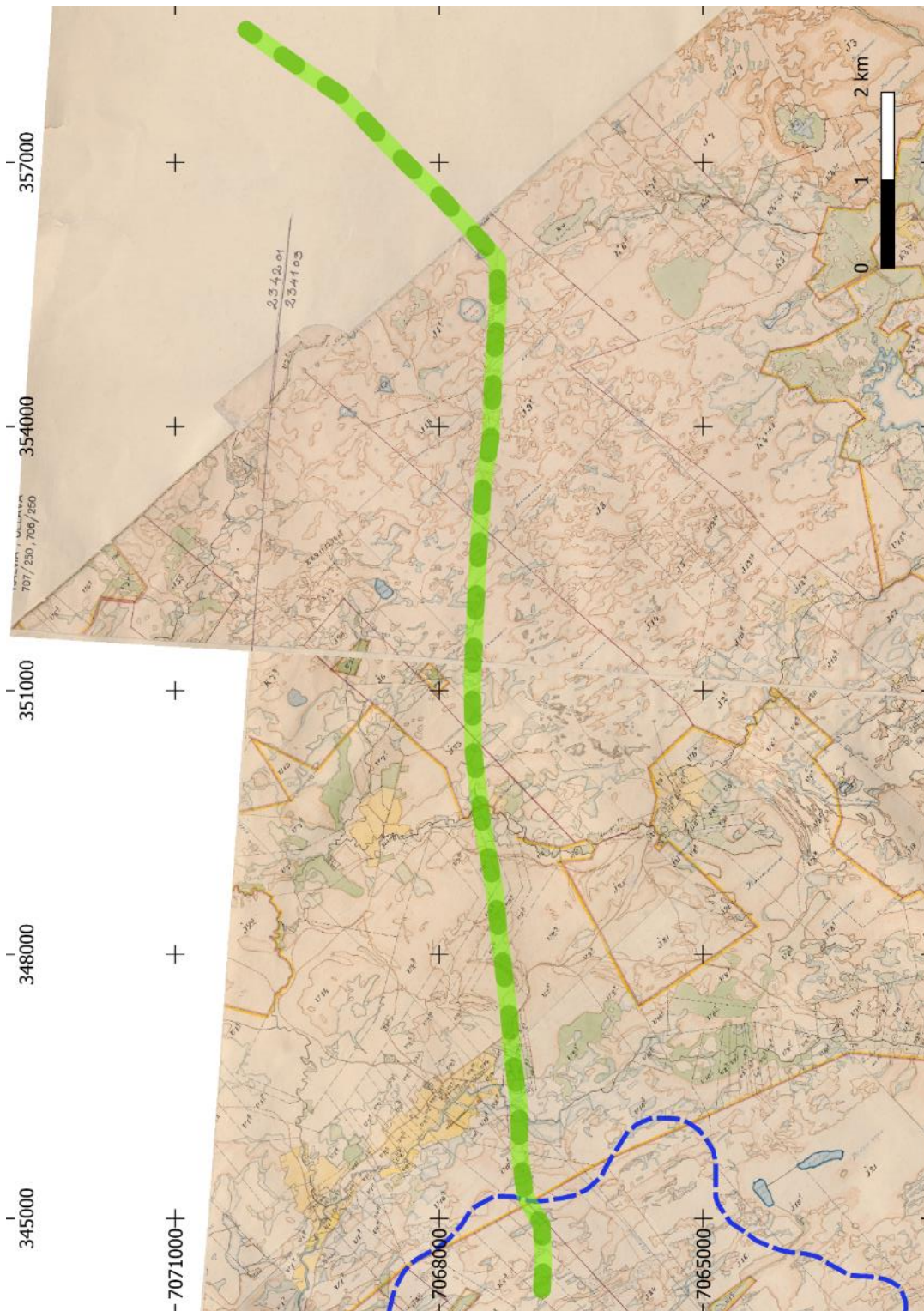

Kartta 6. Yleiskartta suunnitellusta sähkönsiirtoreitistä.

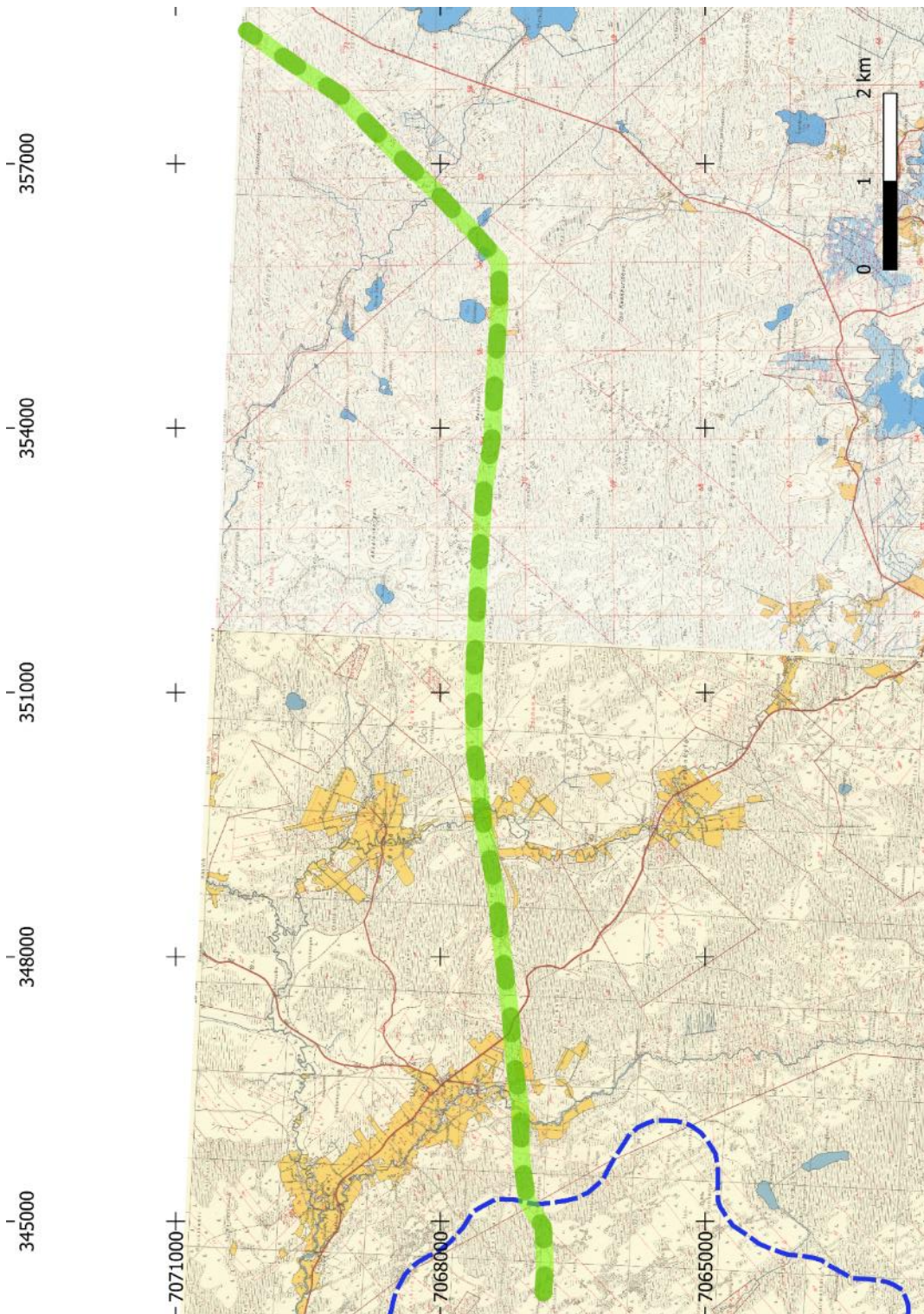
Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty vihreällä viivalla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäänöksiä, ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita, keltaiset pisteet löytöpaikkoja ja violetit pisteet mahdollisia muinaisjäänöksiä. Arkeologisten kohteiden vieressä olevat numerot ovat raportin kohdenumeroita.

Kartta 7. Sähkösiirtoreitti vuoden 1846 pitäjänkartoilla.

Kartta 8. Sähkönsiirtoreitti mahdollisesti 1900-luvun alkupuolen pitäjänkartoissa.

Kartta 9. Sähkönsiirtoreitti vuosien 1952 sekä 1967 peruskartoilla.

2. Perustietoa inventointialueesta

Tuulivoimapuiston hankealue on asumatonta metsämaastoa, joka on pääosin metsätalouuskäytössä. Havu- ja sekametsän lisäksi alueella sijaitsee myös harvapuustoisia alueita, ojitettuja- sekä avosoita ja muutamia lampia. Hankealueen luoteisosassa virtaa Ullavanjoki, jonka varteen on merkitty pienialaisia viljelyalueita. Alueella virtaa myös pienempiä puroja, kuten Vanha Toroja, Uusi Toroja sekä Rytilampinoja. Hankealueella kulkee useita eri metsäautoteitä sekä talvitienvohja.

Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijaitsee hankealueen itäpuolella, Kokkolan kaupungin ja Toholammin kunnan alueella. Pääpiirteiltään sähkönsiirtoreitin maasto muistuttaa hankealuetta. Sähkönsiirtoreitin länsiosaan, Ullavan etelä- ja kaakkoispuolelle sijoittuu jonkin verran viljelysalueita. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu pääasiassa sekametsäalueille.

Tutkimusalueen maaperä on metsäisillä alueilla hyvin kivikkoista ja paikoitellen kallioista. Metsäalueiden väliset ojitetut ja ojittamattomat suoalueet koostuvat turvekerroksista. Etenkin tuulivoimapuiston hankealueella on suuria korkeuseroja. Hankealue sijoittuu korkeusvälille noin 70-120 m mpy ollen matalimmillaan alueen luoteisosassa ja korkeimmillaan alueen kaakkoisosassa. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu korkeusvälille noin 100–135 m mpy.

Vanhimmat tarkastetut kartat tutkimusalueista ovat vuonna 1846 laaditut pitäjänkartat. Pitäjänkartoilla tutkimusalueet ovat olleet pääsääntöisesti asumattomia metsämaita. Ullavanjoen ja pienempien purojen varteen on merkitty paikoitellen niittyalueita. Pitäjänkartoille merkitty hankealueen lähin asutus sijoittuu samoille paikoille kuin nykyinen asutus, nykyisen Ullavan, Herlevin ja Alikylän alueille. Nykyinen Ullavantie on merkitty jo vuoden 1846 pitäjänkartalle. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti ylittää tien Vipukankaan kohdalla, jossa pitäjänkartalle merkitty tielinjaus on samalla kohtaa kuin nykyinen Ullavantien. Maanmittaushallituksen historiallisessa kartta-arkistossa on tutkimusalueiden pitäjänkarttoista kaksi eri versiota, joihin molempiin on merkitty valmistusajaksi 1846. Oletettavasti toiset näistä ovat 1900-luvun alun pitäjänkarttoja, koska niissä merkityt kylien ja kiinteistöjen rajat mukailevat melko tarkasti 1950- ja 1960-lukujen peruskarttoja. Oletettavasti 1900-luvun alun pitäjänkartalle on merkitty tila ja sen ympärille pelto- sekä niittyalueita Kaunisvesi-nimisen lammen eteläpuolelle suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelle. Vuoden 1955 ilmakuvassa alueella on useita rakennuksia. Vuoden 1967 peruskartalla pelto- sekä niittyalueet ovat samalla kohtaa ja niiden läheisyyteen on merkitty muutamia rakennuksia. Nykyiselle peruskartalle paikalle on merkitty neljä Metsäntutkimuslaitoksen rakennusta.

Tuulivoimapuiston hankealueella on aikaisemmin tehty arkeologisia inventointeja sekä tarkastuksia. Hankealueella on inventoinut aikaisemmin ainakin Kaarlo Katiskoski vuonna 1988 (Ullavan esihistoriallisten kohteiden inventointi) ja Lauri Skantsi vuonna 1999 (Kälviän kunnan

osa-alue inventointi). Hankealueella on suorittanut tunnettujen kohteiden tarkastuksia aikaisemmin ainakin Mirja Miettinen vuonna 1991 ja Lauri Skantsi vuonna 2023. Suunnitellun sähkönsiirtoreitin itäosassa on inventoinut aikaisemmin ainakin Hans-Peter Schulz vuonna 2012 (Pohjanmaan länsiosa kulttuuriperintöinventointi) sekä Jussi-Pekka Hiltunen, Teemu Tiainen ja Jaakko Ervasti vuosina 2021-2022 (Jylkkä-Alajärvi voimajohtoreitin sekä sähköasemapaikkojen inventointi).

Tuulivoimapuiston hankealueella sijaitsee kaksitoista entuudestaan tunnettua arkeologista kohdetta. Näistä kahdeksan on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja neljä mahdollista muinaisjäännöstä. Kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat Ilveskangas (mjtunnus 1000049386), Kettuharju 6 (mjtunnus 315010095), Arkangeli (885010007), Kiiskilampinniemi (mjtunnus 315010065), Vionharju (mjtunnus 315010096), Tuohikorvenharju (mjtunnus 315010094), Ruikkurannankangas 1 (1000037040) ja Ruikkurannankangas 2 (1000049181). Ilveskankaaseen kuuluu yksi ajoittamaton rakkakuoppa. Kettuharju 6 kuuluu kuusi ajoittamatonta rakkakuoppaa sekä yksi kuoppa, joka on mahdollisesti asumuspainanne. Arkangeli on ajoittamaton asuinpaikka, johon kuuluu kaksi kuoppajäännöstä. Isompi kuopanne on mahdollisesti tilapäisasumuksen pohja ja pienempi jonkinlainen säilytyskuoppa. Kiiskilampinniemi on merkitty muinaisjäännöskisteriin kivikautisena asuinpaikkana ja kohteen kuvauksessa lukee ainoastaan ”Äestetty metsämaa, harjanteella, lammen itäpuolella”. Skantsin vuoden 1999 inventointiraportissa se on mainittu muuna kohteena. Vionharjuun kuuluu kaksi ajoittamatonta kivilatomusta. Myös Tuohikorvenharjuun kuuluu yksi ajoittamaton kivilatamus sekä yksi laakea painanne ja muutamia epämääräisiä kuoppia. Ruikkurannankangas 1 ja 2 ovat molemmat historiallisen ajan tervahautoja.

Mahdollisia muinaisjäännöksiä ovat Sarpakoskenräme 1 (mjtunnus 1000050040), Kytöräme itä (mjtunnus 1000050045), Kytöhovi (mjtunnus 1000050048) ja Nurilankangas (mjtunnus 1000050856). Nämä kaikki ovat laserkeilausaineistosta perusteella todettuja tervahautoja, joiden varmistamiseksi vaaditaan maastotarkastus.

Suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueen läheisyydestä tunnetaan entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännos, Kaunisvesi (mjtunnus 1000025303), joka on historiallisen ajan tervahauta.

Inventoinnin valmistelutöissä hankealue arvioitiin potentiaalisesti erityisesti historiallisen ajan elinkeinon liittyville muinaisjäännöksille. Esihistoriallisen asutuksen kannalta topografialtaan potentiaalisimmat alueet sijaitsevat hankealueen pohjoisosassa Ullavanjoen läheisyydessä sekä sähkönsiirtoreittien varrella Ullavan keskustan eteläpuolella Vionojan läheisyydessä.

3. Menetelmät

Ennen maastotyövaihetta selvitettiin suunnitellun tuulivoimapuiston hankealueen ja sähkönsiirtoreitin vaikutusalueen läheisyydessä sijaitsevien arkeologisten kohteiden sijainnit ja muinaisjäännytyypit sekä alueen läheisyydessä tehdyt arkeologiset tutkimukset. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäänösrekisterin tietoja (kyppi.fi). Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 5 p (Käyttölisenssi MML 3342639078/05 00 00/2024) hankealueen ja sähkönsiirtoreitin alueelta sekä niiden välittömästä läheisyydestä. Aineistosta pyrittiin paikantamaan arkeologisesti mielenkiintoisia maarakenteita sekä anomalioita, kuten tervahautoja, hiilimiiluja ja kuoppajäännyksiä. Inventoitavilta alueilta käytiin läpi myös MML:n ortokuvakartta sekä GTK:n tuottama maaperäaineisto.

Valmistelutöiden aikana tarkastettiin tutkimusaluetta kuvaavista vanhoista vuonna 1846 laaditut pitäjänkartat sekä vuosien 1952 ja 1967 peruskartat. Vanhoista kartoista etsittiin potentiaalisia arkeologia kohteita, kuten talonpaikkoja, torppia, sekä pitäjien- ja kylienrajoja.

Inventoinnin maastotyöt tehtiin kahdeksan päivän aikana 19.6., 22.-26.7. sekä 6.-7.8.2024. Inventoinnissa huomioidiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet ja tarkastettiin muinaisjäännysten löytymisen kannalta eri tavoin (lidar, maastokartta, maaperäkartta, vanhat kartat, maastohavainnot) potentiaalisiksi arvioituja paikkoja.

Inventointimetodina oli silmämääräinen havainnointi. Hankealueella tarkastettiin suunniteltujen voimaloiden paikat sekä niiden lähiympäristöä. Sähkönsiirtoreittien varrelta arkeologisesti potentiaalisiksi arvioituja metsäisiä osuuksia tarkastettiin pääosin noin sadan metrin etäisyydellä reitin keskiosan molemmin puolin. Potentiaalisissa kohdissa tutkimusalueella tehtiin maaperäkairauksia sekä pieniä koepistoja lapiolla. Arkeologisesti potentiaaliltaan vähäisemmiksi arvioidut alueet, kuten suot ja ojitetut kosteikot jätettiin pienemmälle huomioille ja niitä tarkastettiin osaksi lähinnä teiltä ja poluilta käsin.

Arkeologiset kohteet ja inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia sekä tallentamalla tehdyt havainnot ja kuljetut reitit käsiGPS-paikantimella (Garmin Montana 610, tarkkuus +/- 5 - 10 m). Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina.

Nurilankaan mahdollista muinaisjäännyshohdetta ei päästy tarkastamaan kesän 2024 inventoinnin yhteydessä. Rautajalantien ja Ruohojärventien risteyksessä on portti sekä pääsy kielletty että räjäytystyömaan kylttejä. Ruohojärventie johtaa kaivosalueelle.

Kuva 1. Portti sekä varoituskylttejä Rautajalantien ja Ruohojärventien risteyksessä. Länteen.

4. Tulokset

Tuulivoimapuiston hankealueelta tavattiin 29 uutta arkeologista kohdetta, joista 26 ehdotetaan kiinteäksi muinaisjäännökseksi (kohteet 5.1., 5.2., 5.7., 5.9., 5.11-5.13., 5.17-5.23., 5.25.-35 ja 5.37.) ja kolmea muuksi kulttuuriperintökohteeksi (kohteet 5.39-5.41.). Kaikki uudet kiinteät muinaisjäännökset ovat historiallisen ajan tervahautoja ja muut kulttuuriperintökohteet historiallisen ajan rajamerkkejä. Hankealueelta neljästä ennestään tunnetusta mahdollisesta muinaisjäännöksestä, historiallisen ajan tervahaudasta kolmea ehdotetaan kiinteäksi muinaisjäännökseksi (kohteet 5.15., 5.16. ja 5.24.), yhtä mahdollista muinaisjäännöstä (kohde 5.42.) ei päästy tarkastamaan maastotöiden yhteydessä, koska alue oli suljettu puomilla.

Hankealueelta tunnettiin entuudestaan kahdeksan kiinteää muinaisjäännöstä (kohteet 5.2, 5.4-5.6., 5.8., 5.10., 5.14. ja 5.36.), jotka tarkastettiin maastotöiden yhteydessä. Kohteiden 5.2. Ilveskangas sekä 5.10. Kettuharju 6, ajoittamattomia rakkakuoppia, yhteydestä paikannettiin lisää uusia rakkakuoppia. Kohteen 5.14. Kiiskilampinniemi, kivikautisen asuinpaikan yhteydestä tavattiin metsäkoneen ajouralta sekä muutamasta tehdystä koekuopista kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Kohteet 5.4-5.6., 5.8. sekä 5.36 todettiin olevan ennallaan. Osa entuudestaan tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten paikkatiedoista oli muinaisjäännösrekisterissä esitetty ainoastaan pistemäisenä ja nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä niille laadittiin aluerajaus.

Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tavattiin kaksi arkeologista kohdetta, joista yhtä ehdotetaan kiinteäksi muinaisjäännökseksi (kohde 5.37.) ja yhtä muuksi kulttuuriperintökohteeksi (kohde 5.41.). Kiinteä muinaisjäännös on historiallisen ajan tervahauta. Muuhun kulttuuriperintökohteeseen kuuluu kolme kivijalkaa, yksi kaivo sekä kaksi raivausröykkiötä. Paikalle on merkitty ilmeisesti 1900-luvun alun pitäjänkartalle sekä vuoden 1955 ilmakuvaan asutusta.

Suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueen läheisyydestä tunnettiin entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännös (kohde 5.38.), joka on historiallisen ajan tervahauta. Kohteen todettiin olevan ennallaan ja kohteen paikkatietoa tarkennettiin inventoinnin yhteydessä.

Nyt tehdyn arkeologisen inventoinnin jälkeen hankealueelta ja suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä tunnetaan 38 kiinteää muinaisjäännöstä, kolme muuta kulttuuriperintökohdetta sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös.

Jussi-Pekka Hiltunen, Kalle Luoto ja Maria Södö

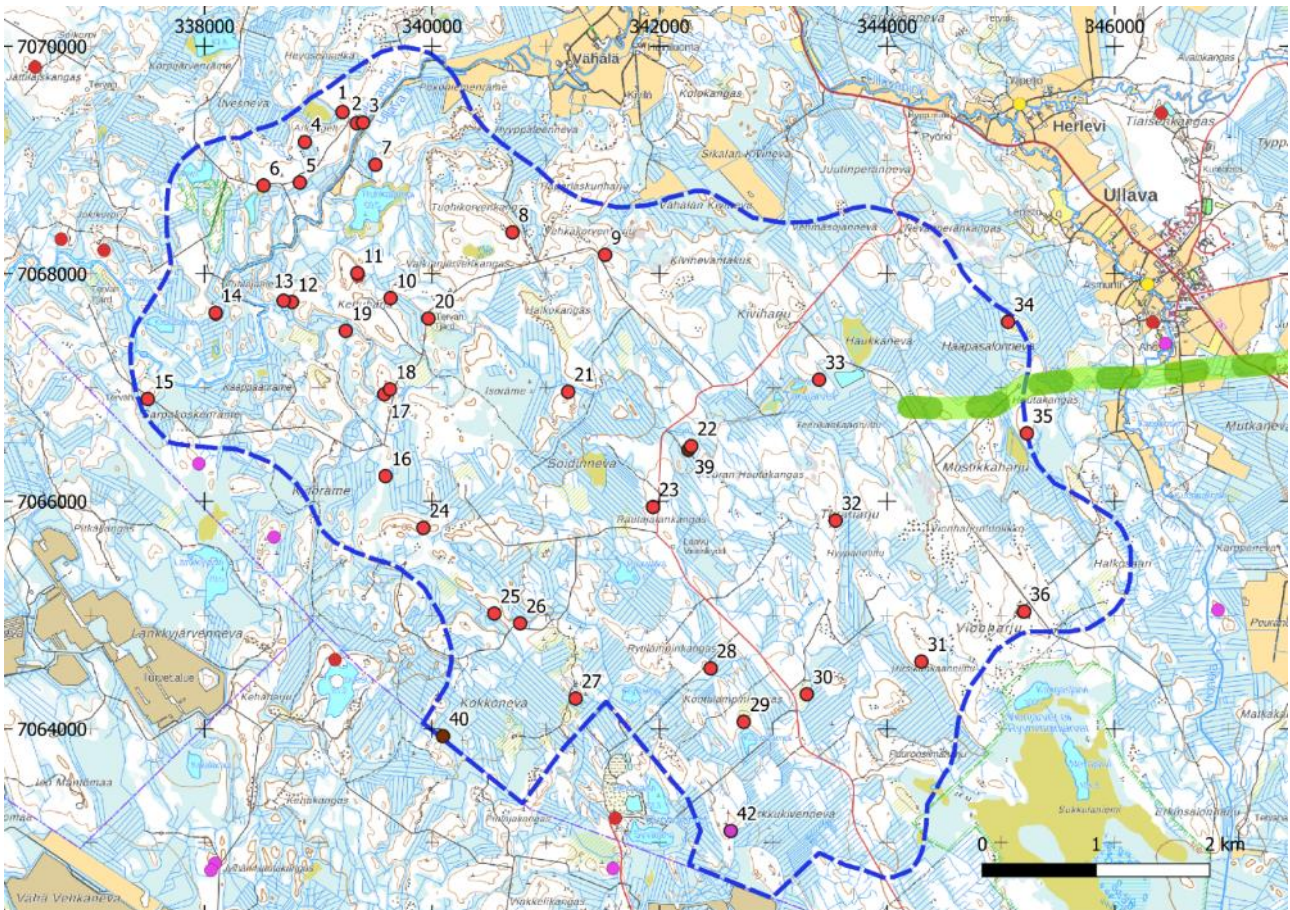
Heilu Oy

13.8.2024 Oulu

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Pikku Ilvesneva	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
2	Ilveskangas	Kokkola	kivirakenteet	rakkakuopat	ajoittamaton	1000049386
3	Ruikkuranta	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
4	Arkangeli	Kokkola	asuinpaikat	asumuspainanteet	ajoittamaton	885010007
5	Ruikkurannankangas 2	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000049181
6	Ruikkurannankangas 1	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000037040
7	Verkkoladonkorpi	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
8	Tuohikorvenharju	Kokkola	kivirakenteet	latomukset	ajoittamaton	315010094
9	Vehkakorvenharju	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
10	Kettuharju 6	Kokkola	kivirakenteet	rakkakuopat	ajoittamaton	315010095
11	Kettuharju 7	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
12	Saukonkivet	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
13	Pihlajaniemi	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
14	Kiiskilampinniemi	Kokkola	asuinpaikat		kivikautinen	315010065
15	Sarpakoskenräme 1	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000050040
16	Kytöräme itä	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000050045
17	Kytöräme pohjoinen	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
18	Kytöräme koillinen	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
19	Vanha Toroja	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
20	Kulkupaikankangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
21	Torojan Hautakangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
22	Peuran Hautakangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
23	Rautajalankangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
24	Kytöhovi	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000050048

25	Isonhaudanniitut 1	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
26	Isonhaudanniitut 2	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
27	Rytilampi	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
28	Uudenniitunkangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
29	Konttilampinkangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
30	Isonlinjankangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
31	Hirsikankaanniittu	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
32	Toraharju	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
33	Torajärven Hautakangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
34	Haapasalonsaari	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
35	Hautakangas 4	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
36	Vionharju	Kokkola	kivirakenteet	latomukset	ajottamaton	315010096
37	Juurikkakangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
38	Kaunisvesi	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000025303
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
39	Peuran Hautakangas 2	Kokkola	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
40	Latosaari	Kokkola/Kaustinen	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
41	Kaunisvesi 2	Kokkola	asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	yksinäistalot, torpat, kaivot, röykkiöt, kuopat	historiallinen, moderni	uusi kohde
MAHDOLLINEN MUINAISJÄÄNNÖS						
42	Nurilankangas	Kokkola	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000050856

Kartta 10. Yleiskartta tuulivoimapuiston hankealueesta

Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty vihreällä viivalla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäänöksiä, ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita, keltaiset pisteet löytöpaikkoja ja violetit pisteet mahdollisia muinaisjäänöksiä. Arkeologisten kohteiden vieressä olevat numerot ovat raportin kohdenumeroita.

5. Arkeologiset kohteet (*uusi kohde)

Kiinteät muinaisjäännökset

5.1. Pikku Ilvesneva*

Nimi:	Pikku Ilvesneva
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7069422 E 339212 z 69
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Suppilomainen tervahauta sijaitsee Haapasalontiestä noin 620 metriä koilliseen Ilveskankaan lounaisosassa. Ilveskankaan alueelle kulkee helppokulkuinen metsätie. Tervahaudan vallin päällä kasvaa nuorta vesakkoa, joten tervahauta ei erotu helposti ympäristöstä. Tervahaudan koillispuolella on metsätie, joka on kasvanut umpeen.

Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 2 metriä ja vallin korkeus on noin 1,5 metriä. Ylärinteessä ei ole havaittavaa valliä. Tervahaudan alarinteen valli on kylmämuurattu kivistä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on ylärinteessä noin 1,5 metriä. Halssi suuntautuu lounaaseen. Halssin pituus on noin 12 metriä. Halssin leveys on noin 2 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kartta 11. Pikku Ivesnevan, Iveskankaan ja Ruikkurannan kohdekartta.

Pikku Ivesneva (1) kartassa ylävasemmalla, Iveskangas (2) ja Ruikkuranta (3) alaoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 2. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Luoteeseen.

Kuva 3. Halssi on rakennettu kivistä kylmämuuraamalla. Itään.

5.2. Ilveskangas

Nimi:	Ilveskangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	1000049386
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Kaarlo Katiskoski/inventointi 1988 Lauri Skantsi/tarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7069323 E 339337 z-
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kivikkoon raivattu kuoppa Ilveskankaan eteläosassa etelään viettävän kivikkoisen jyrkänteen reunan päällä, Ullavanjoen ja metsäautotien välissä. Kuoppa on säännöllisen pyöreä, läpimitaltaan noin 2 metriä ja sen ympärillä on matala kivivalli. Mahdollisesti säilytyskuoppa. Vuoden 1988 Ullavan esihistoriallisten kohteiden inventointiraportin kohde Ullava 8 Arkangeli-Ilveskivi. Vuoden 2023 tarkastuksen mukaan kohde on säilynyt ennallaan.

Inventointi 2024: Kohteen inventoinnissa havaittiin Ilveskankaan kaakkoisosan jyrkänteen reunan päällä kaksi kivikkoon raivattua kuoppaa. Säännöllisen pyöreä ja halkaisijaltaan 2 metrinen sammalen ja varvikon peittämä kuoppa erottuu ympäristöstä selvästi. Kuopan syvyys on noin 0,3 metriä. Vallin korkeus on 0,6–0,2 metriä. Pohjoisvallin päällä kasvaa koivu.

Kuopasta noin 8 metriä luoteeseen sijaitsee toinen rakkakuoppa, joka on muodoltaan soikea. Kuopan pohjan koko on noin 1 x 0,5 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,3 metriä. Kuoppa on täysin sammalen ja varvikon peitossa. Rakkakuopan koordinaatit ovat N 7069327, E 339329 Z 75.

Ilveskankaan kohteelle laadittiin aluerajaus inventoinnin yhteydessä. Kohteen 5.2. Ilveskangas kohdekartta on edellisen kohteen yhteydessä.

Kuva 4. Ilveskankaan jyrkänteen reunalla oleva rakkakuoppa. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Etelään

Kuva 5. Ilveskankaan pienempi rakkakuoppa. Kaira on kaivannon pohjalla. Suurempi rakkakuoppa erottuu vallin päällä kasvavan koivun avulla. Koilliseen.

5.3. Ruikkuranta*

Nimi:	Ruikkuranta
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7069338 E 339397 z 62
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Ullavanjoen länsipuolella, kaakkoon laskevan rinteen alaosassa. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä. Syvyys ylärinteeseen on noin 3 metriä. Haudan ympärillä ei erotu selvää vallia. Kyseessä on ilmeisesti rännitön tervahauta. Haudan keskellä on halkaisijaltaan noin 1,5 metrin kokoinen kuoppa, jonka syvyys on noin 0,5 metriä. Tervahaudan päällä kasvaa hyvin tiheää vesakkoa. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Tervahaudan vallin itäpuolella on ristinurkkainen hirsilato, joka on kooltaan noin 5,0 x 5,0 metriä. Lato on perustettu kivien varaan, ja hirsikertoja on 12. Hirret on numeroitu, joten lato on todennäköisesti koottu paikalle uusiokäytössä olevista hirsistä. Hirsissä on jäämiä punamullasta. Kattorakenteita ei ole, mutta lattia on ollut laudoitettu. Rakentamisessa on käytetty puutappeja.

Kohteen 5.3. Ruikkuranta kohdekartta on Pikku Ilvesneva -kohteen yhteydessä.

Kuva 6. Tervahauta on peittynyt vesakon alle. Kaakkoon.

Kuva 7. Tervahaudan itäpuolella sijaitseva lato. Länteen.

Kuva 8. Ladon hirret on numeroitu uudelleenrakentamista varten. Itään.

5.4. Arkangeli

Nimi:	Arkangeli
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	885010007
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Kaarlo Katiskoski inventointi 1988 Lauri Skantsi tarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7069158 E 338882 z alin 78 z ylin 79
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Ullavanjoen ja Ilvesnevan välillä, kivisellä moreenikankaalla, noin 400 m joesta länteen. Kuopanteista on ilmoittanut Antti Saari vuonna 1986. Inventoinnissa 1988 todettiin kaksi kuopannetta noin 10 metrin etäisyydellä toisistaan pienen Arkangeli-nimisen kohouman kaakkoispäässä, vain pari metriä viereisen suon yläpuolelta. Näistä eteläisempi on suurempi, noin 6 m halkaisijaltaan ja syvyydeltään noin 50-70 cm. Pienempi kuopanne on pienempi ja epämääräisempi, halkaisijaltaan noin 3 m.

Kohde tarkastettiin vuonna 2023 ja sen todettiin olevan ennallaan. Kummassakin kuopanteessa on jälkiä vanhasta maan muokkauksesta, mutta ne ovat säilyneet suhteellisen hyvin. Kuopanteet sijaitsevat kivikkoisessa nuorta männikköä kasvavassa mäenrinteessä. Isompi ja eteläisempi kuopanne on muodoltaan soikea ja raivattu rinteeseen. Välittömästi kuopanteen lounaispuolella kulkee vanha metsäkoneen ajoura. Tästä reilut 10 metriä pohjoiseen sijaitseva pienempi kuopanne (alakohde) on raivattu kivikkoon. Kuopanteen ympärillä on vahvaa kivivallia ja sen pohjakin koostuu kivistä. Kohteen ajoituksesta ja funktiosta on vaikea sanoa mitään varmaa. Kyseessä saattaisi olla pyyntileirin jäänteet, jolloin isompi kuopanne olisi tilapäisasumuksen pohja ja pienempi jonkinlainen säilytyskuoppa.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Kohteen todettiin olevan ennallaan.

Kartta 12. Arkangelin kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 9. Suurempi kuopanne. Pohjoiseen.

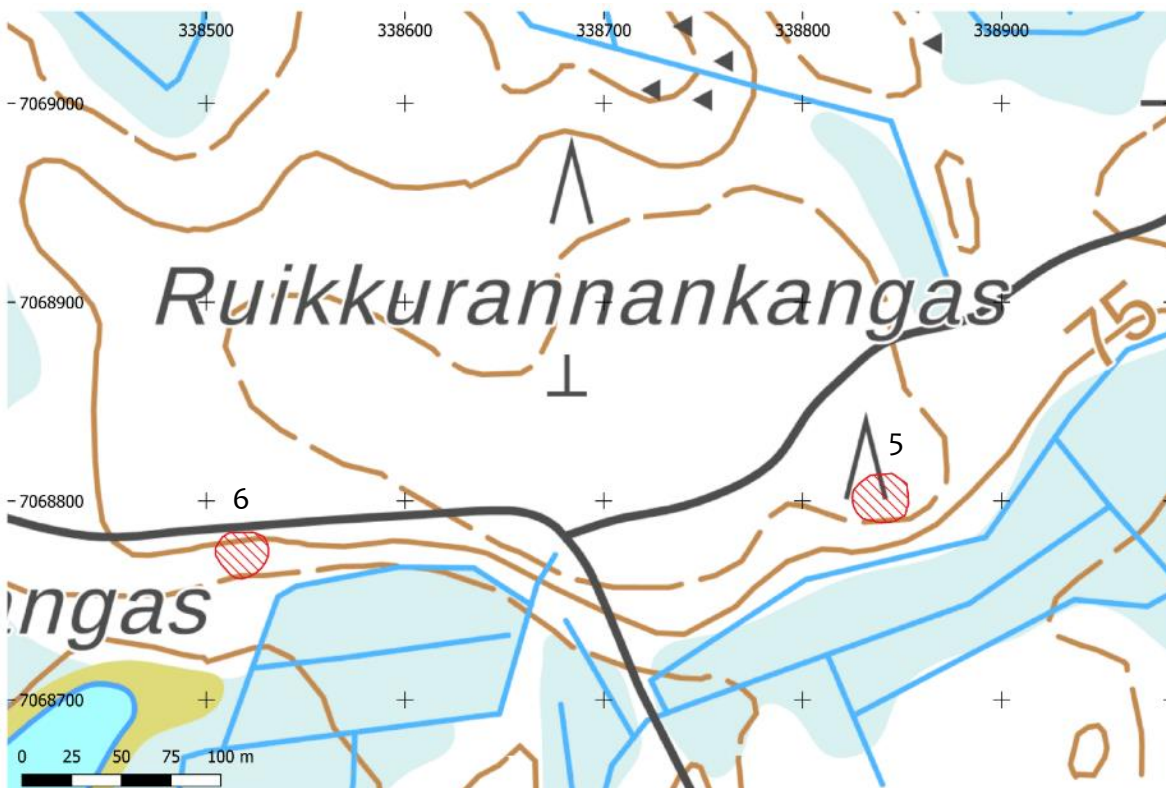
Kuva 10. Pienempi kuopanne. Kaakkoon.

5.5. Ruikkurannankangas 2

Nimi:	Ruikkurannankangas 2
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	1000049181
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7068802 E 338837 z 78
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Tervahauta sijaitsee Ruikkurannankankaan etelärinteessä, noin 50 m metsäautotien eteläpuolella. Tervahaudan läpimitta on noin 19 metriä, halssi on rakennettu haudan eteläreunalle. Maasto harvennettua mäntymetsää.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Haudan vallin leveys on noin 4 metriä ja haudalla on syvyyttä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 2 metriä. Kohde on ennallaan.

Kartta 13. Ruikkurannankangas 1 ja 2 kohdekartta.

Ruikkurannankangas 1 on kartassa alavasemmalla ja Ruikkurannankangas 2 on alaoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 11. Ruikkurannankangas 2 tervahauta. Itään.

5.6. Ruikkurannankangas 1

Nimi:	Ruikkurannankangas 1
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	1000037040
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7068776 E 338518 z -
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Tervahauta sijaitsee välittömästi metsäautotien eteläpuolella jyrkästi etelään laskevassa rinteessä. Tielinja leikkaa tervahaudan pohjoisreunaa. Haudan koko läpimitta on noin 20 metriä. Halssi on haudan lounaisreunalla. Haudan päältä on puusto raivattu.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Kohde on ennallaan. Tervahaudan päällä kasvaa hyvin tiheää kasvillisuutta ja sen havaitseminen on hankalaa.

Kohteen 5.6. Ruikkurannankangas 1 kohdekartta on edellisen kohteen yhteydessä.

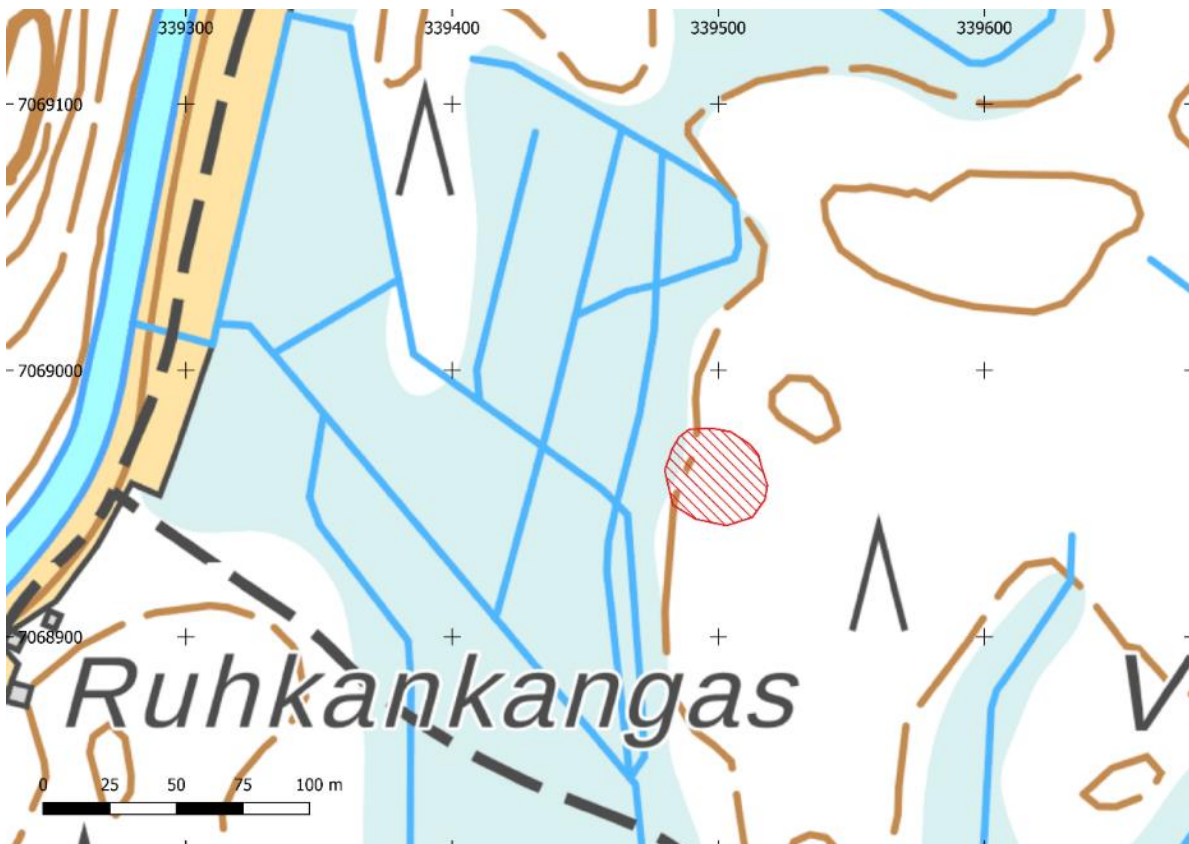

Kuva 12. Ruikkurannankangas 1 tervahauta peittää tiheä kasvillisuus. Etelään.

5.7. Verkkoladonkorpi*

Nimi:	Verkkoladonkorpi
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7068958 E 339502 z 72,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Ullavanjoesta noin 230 metriä länteen mäntyvaltaisessa metsässä. Tervahaudan halkaisija on noin 21 metriä. Vallin leveys on noin 5 metriä ja syvyyttä haudalla on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,1 metriä. Halssi suuntautuu länsiluoteeseen. Se on noin 5 metriä pitkä ja noin 3 metriä leveä. Halssin reunoilla on esillä kylmämuurattua kiveystä. Tervahaudan päällä kasvaa harvennettua mäntyvaltaista sekapuumetsää. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kartta 14. Verkkoladonkorven kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 13. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Pohjoiseen.

5.8. Tuohikorvenharju

Nimi:	Tuohikorvenharju
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	315010094
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, latomukset
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi inventointi 1999
Koordinaatit:	N 7068364 E 340706 z 90
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/röykkiö

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Ullavanjoen eteläpuolella, Ullavan ja Kälviän rajan tuntumassa, Ruhkalammesta noin 1 km itäkaakkoon, noin 1600 m Vähälän taloista etelälounaaseen. Kapealla luode-kaakko -suuntaisella harjulla, sen kaakkoispäässä on pirunpeltoa, jonka kaakkoispuolella, loivassa kivikkorinteessä on pyöreä, sammaloitunut röykkiö. Sen läpimitta on noin 4 m ja korkeus noin 0,5 m. Röykkiön keskellä on kraatterimainen painanne. Pirunpellossa, röykkiöstä noin 30 m luoteeseen on noin 10 x 3 m kokoinen laakea painanne ja muutamia epämääräisiä kuoppia.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Röykkiön päällä kasvaa nuoria puita. Röykkiön kivet ovat osaksi sammaleen ja jäkälän peitossa. Röykkiön reunakivet erottuvat selkeästi koillisenpuoleiselta alarinteeltä. Itäpuolelta on ajettu metsäkoneella, joka on jättänyt pirunpeltoon jälkiä. Röykkiön keskeltä ei havaittu kraatterimaista painannetta.

Röykkiön luoteispuolella on muutamia epämääräisiä kuoppia (N 7068367 E3 40697). Röykkiöstä noin 30 metriä luoteeseen paikannettiin 10 x 3 metrin kokoinen laakea painanne (N 7068379 E 340674). Painanne on myös melko epämääräinen ja voi hyvinkin olla luontainen. Painanne ja kuopat voivat liittyä myös mahdollisesti moderniin maankäyttöön.

Kartta 15. Tuohikorvenharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 14. Tuohikorvenharjun röykkiö. Kaira on pystyssä sen keskellä. Kaakkoon.

Kuva 15. Pieniä kuoppia röykkiön luoteispuolella. Luoteeseen.

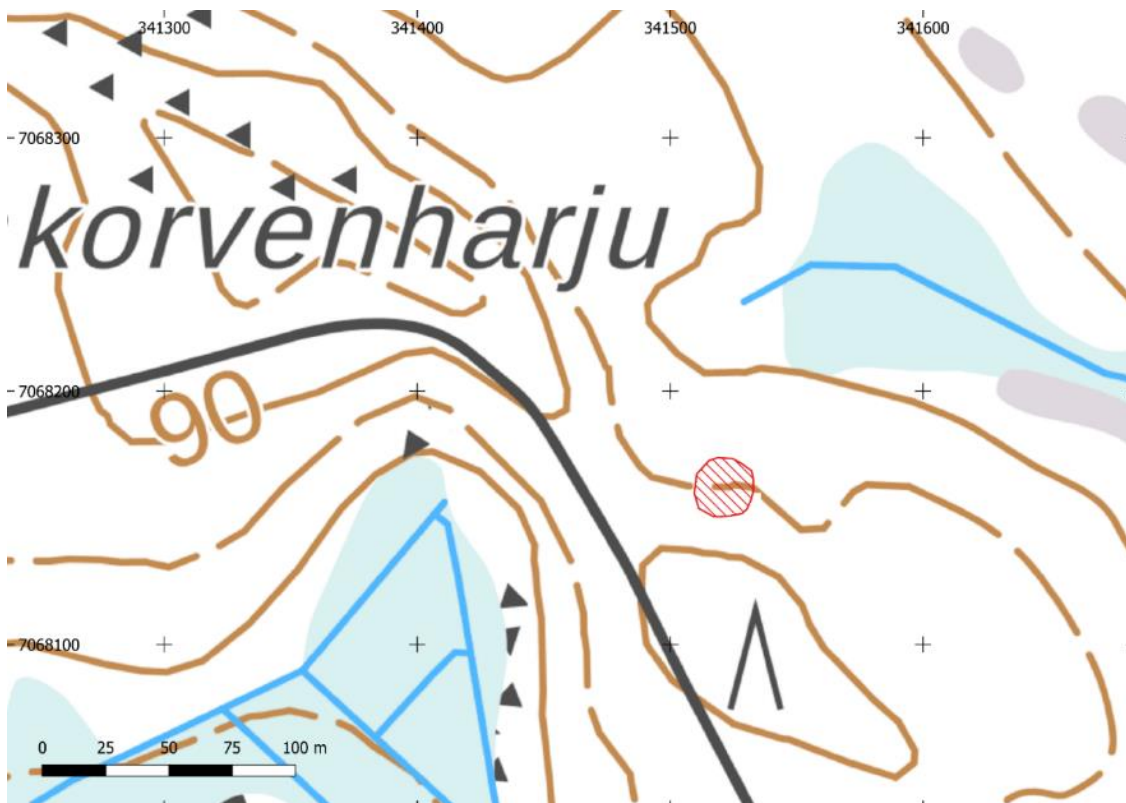

Kuva 16. Pitkulainen painanne erottuu heikosti pirunpellosta. Luoteeseen.

5.9. Vehkakorvenharju*

Nimi:	Vehkakorvenharju
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7068166 E 341520 z 77
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Suppilomainen tervahauta sijaitsee Sarpakoskentiestä noin 50 metriä kaakkoon. Tervahaudan kohdalla kasvaa tiheää sekametsää. Tervahaudan halkaisija on noin 18 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 1,5 metriä ja vallin korkeus on noin 0,8 metriä. Ylärinteessä ei ole selvästi erottuvaa valliä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,8 metriä. Halssi suuntautuu luoteeseen. Halssin pituus on noin 1,5 metriä. Halssin leveys on noin 1,5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Muutama metsäkoneen jättämää uraa halkoo tervahaudan ja halssin pintakerroksia.

Kartta 16. Vehkakorvenharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 17. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Luoteeseen.

5.10. Kettuharju 6

Nimi:	Kettuharju 6
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	315010095
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi/inventointi 1999
Koordinaatit:	N 7068005 E 339342 z 85
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösalueen keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Ullavanjoesta kaakkoon noin 600 m ja Ruhkalammesta noin 400 m etelään. Kangassaarekkeen laella on pirunpelto, jossa on seitsemän kuoppaa. Kuoppien koot vaihtelevat 1 x 1 m ja 7 x 4 m välillä. Osa on soikeita, muutamat pyöreitä. Niiden syvyys on noin 50–80 cm. Kuoppa 1 (koko 6 x 4 m) on säännöllisen muotoinen ja muistuttaa asumuspainannetta. Kuopan eteläpuolella on muutamia nyrkinkokoisia kvartsikimpaleita, hyvälaatuista kvartssia. Kuoppa 7 sijaitsee pirunpellon ulkopuolella; se on suurin (koko 7 x 4 m) ja saattaa olla myös asumuspainanne (?).

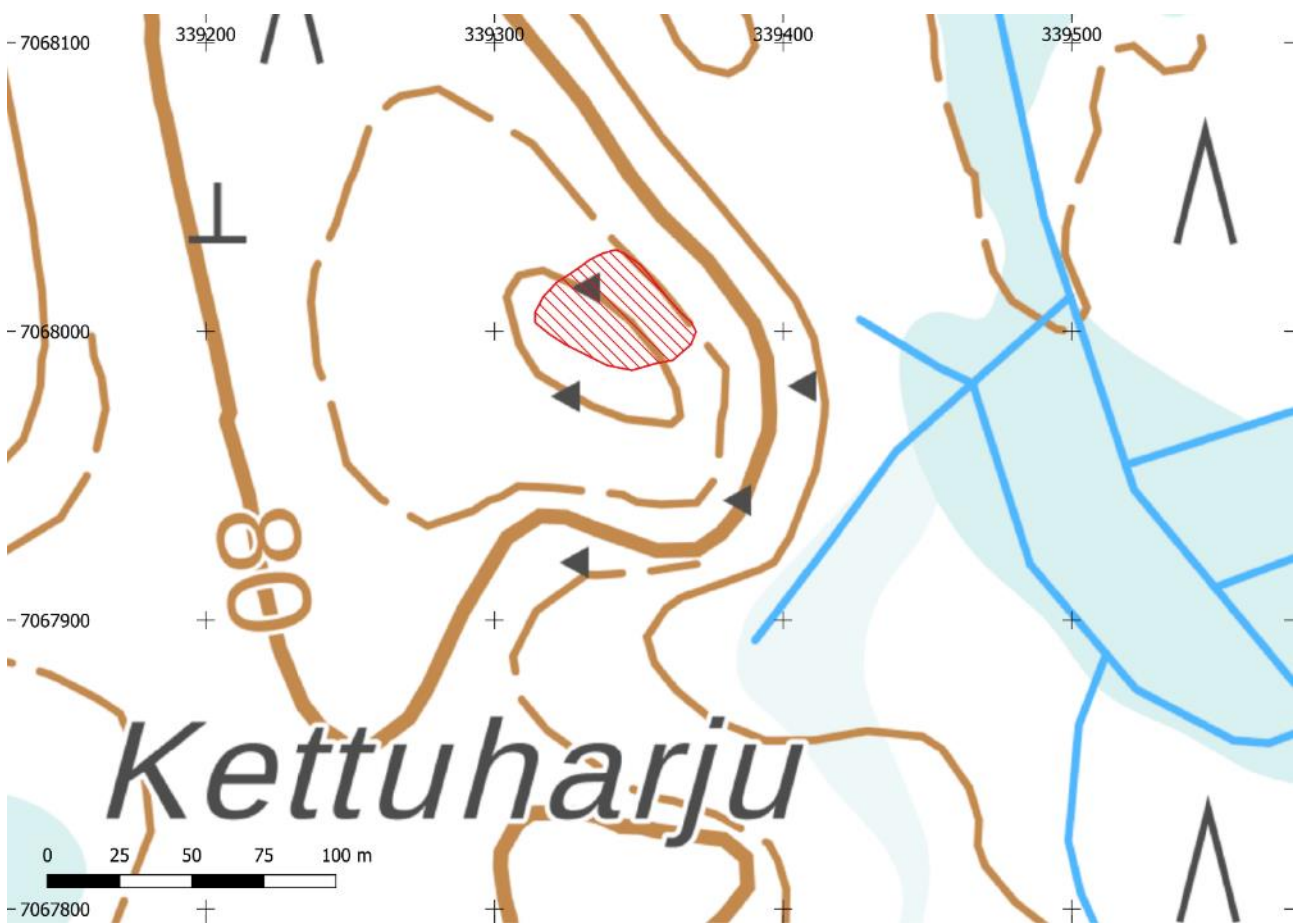
Inventointi 2024: Pirunpelto sijaitsee Kettuharjun korkeimman saarekkeen päällä luode-kaakko-suuntaisesti. Kivien koko vaihtelee nyrkin kokoisista hevosen pään kokoisiin. Kohteen inventoinnissa havaittiin pirunpellon korkeimmasta saarekkeesta noin 18 metriä luoteeseen aikaisemmin tuntematon rakkakuoppa. Kuoppa on pyöreä ja sen halkaisija on noin 1,5 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,4 metriä. Kuoppa on lähes täysin sammalen peitossa. Rakkakuopan koordinaatit ovat N 7068008, E 339319 Z 81.

Kettuharjun korkeimmassa saarekkeessa tavattiin seitsemän rakkakuoppaa. Saarekkeen suurin rakkakuoppa (kuoppa 1). Kuoppa on muodoltaan soikea ja sen pohja on kooltaan noin 5 x 3 metriä. Kuopan syvyys on noin 1,2 metriä. Kuoppa on lähes täysin varvikon peittämä ja havaintoja kvartsikimpaleista ei tehty. Kuopasta 1 noin neljä metriä itään sijaitsee saarekkeen toiseksi suurin rakkakuoppa. Kuoppa on soikea ja sen pohja on kooltaan noin 4 x 3 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,6 metriä. Rakkakuopan pohjalla kasvaa mänty ja kuusi. Toiseksi suurinta rakkakuoppaa ympäröi neljä kuoppaa. Kaksi kuopista, jotka sijaitsevat lähinnä kuoppaa 1, ovat pyöreitä. Toisen halkaisija on noin 2 metriä ja syvyys noin 0,4 metriä, toinen on halkaisijaltaan noin 1 metriä ja syvyydeltään 0,3 metriä. Kaksi koillisinta kuoppaa ovat muodoltaan soikeita. Toisen pohjan koko on noin 1,5 x 1, 2 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,5 metriä. Toinen on pohjan kooltaan noin 1 x 0,8 metriä. Rakkakuopan syvyys vaihtelee 0,4–0,2 metrin välillä sillä rakkakuopalta puuttuu valli kuopan kaakkoispuolelta.

Kaakkoispään rakkakuoppa (kuoppa 7) on harjanteen suuntaisesti kooltaan 7 x 4 metriä, pohjan koko on noin 4 x 1,2 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,6 metriä. Kuopan pohjalla kasvaa kuusia. Kuoppa on lähes täysin sammalen peitossa.

Pirunpellon koillispuolella alarinteessä havaittiin inventoinnin yhteydessä lisäksi neljä mahdollista uutta rakkakuoppaa. Kuoppien koot vaihtelevat 1 x 1 m ja 4 x 3 metrin välillä. Syvyyttä kuopilla on 0,6–0,4 metriä. Kuopat ovat lähes täysin sammalen peitossa.

Muinaisjäännösrekisterissä olevat pisteet ovat väärässä kohtaa. Muinaisjäännöspiste on noin 10 metriä etelämpänä kuin lähin rakkakuoppa, alakohde noin 40 metriä etelään. Kohteen paikkatiedot päivitettiin ja sille laadittiin aluerajaus vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä.

Kartta 17. Kettuharju 6:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kettuharjun länsipään
läntisin rakkakuoppa.
Etelään.

Kettuharjun
saarekkeen päällä
oleva suurin
rakkakuoppa (kuoppa
1). Kaira on pystyssä
kuopan pohjalla.
Koilliseen.

Kettuharjun
rakkakuopan päällä
kasvaa kuusi ja mänty.
Kaira on pystyssä
kuopan reunalla.
Itään.

Kaira on pystyssä kaksimetrisen pyöreän kuopan pohjalla. Taustalla vasemmalla näkyy toinen pyöreistä rakkakuopista. Taustalla oikealla näkyy kankaan toiseksi suurin rakkakuoppa, jonka pohjalla kasvaa mänty. Luoteeseen.

Kaakkoispään rakkakuoppa (kuoppa 7). Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Itään.

Pirunpellon koillispuolen rinteeseen kolme rakkakuoppaa. Jussi-Pekka Hiltunen seisoo kauimmaisena.

Pirunpellon
koillispuolen
kauimmainen
rakkakuoppa
Koilliseen.

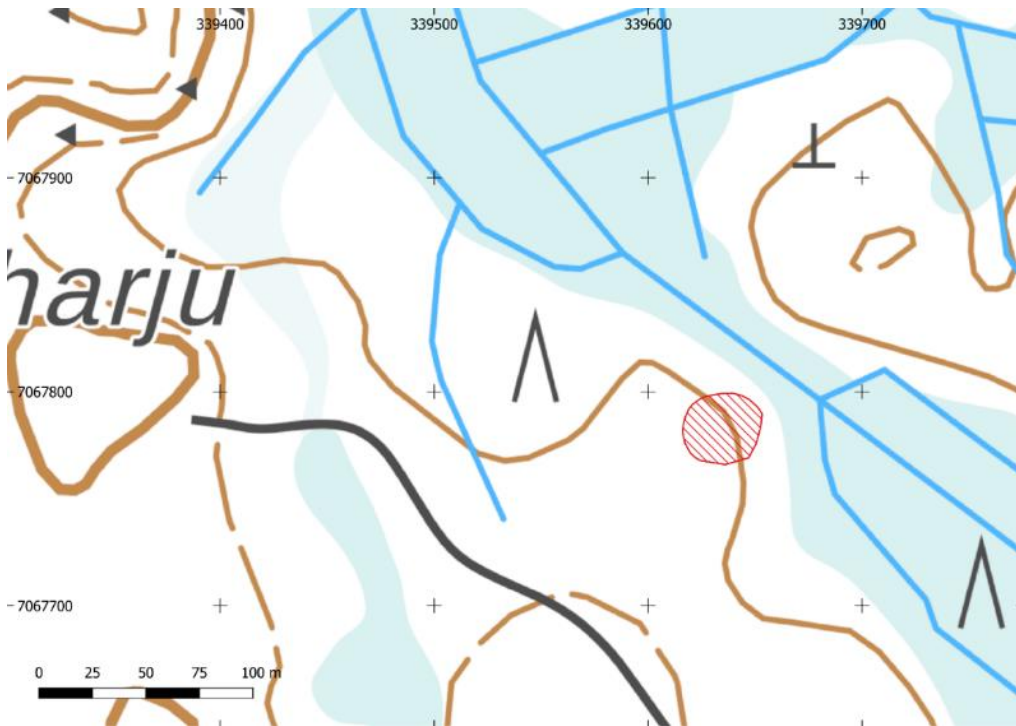

5.11. Kettuharju 7*

Nimi:	Kettuharju 7
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067786 E 339634 z 75
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Sarpakoskentiestä noin 350 metriä luoteeseen. Tervahaudan ympärillä kasvaa tiheää taimikkoa, mutta tervahaudan päälle on jätetty säästöpuuryhmä. Tervahaudan halkaisija on noin 25 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 4 metriä ja vallin korkeus on noin 1,2 metriä. Ylärinteessä vallin korkeus on noin 0,3 metriä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,2 metriä. Halssi suuntautuu koilliseen. Halssin pituus on noin 8 metriä. Halssin leveys on noin 1,5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Noin 8 metriä tervahaudan vallista koilliseen sijaitsee kaivanto. Kaivannon koko on noin 4 x 1,5 metriä. Kaivannon syvyys on noin 0,8 metriä. Kaivanto voi liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä kaivantoja.

Kartta 18. Kettuharju 7:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 18. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Itään.

Kuva 19. Tervahaudan lähellä oleva kaivanto. Pohjoiseen.

5.12. Saukonkivet*

Nimi:	Saukonkivet
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067752 E 338767 z 72,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee harvennetussa sekapuumetsässä Kettuharjun länsiosassa. Tervahaudan halkaisija on noin 14 metriä. Vallin leveys on noin 3,5 metriä. Sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,1 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon alarinteeseen. Se on noin 8 metriä pitkä ja 2 metriä leveä. Vallin ulkoreunalla alarinteessä on esillä kylmämuurattua kiveystä. Tervahaudan läpi on ajettu metsäkoneella, joka on nostanut maanpinnalle hiiltä.

Kartta 19. Saukonkivien ja Pihlajaniemen kohdekartta. Saukonkivet kartassa yläoikealla ja Pihlajaniemi ylävasemmalla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 20. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä pohjalla. Itään.

5.13. Pihlajaniemi*

Nimi:	Pihlajaniemi
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067763 E 338694 z 72,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee harvennetussa sekapuumetsässä Kettuharjun länsiosassa. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Syvyyttä sillä on noin 1,2 metriä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu lounaaseen alarinteeseen. Se erottuu noin 3 metriä pitkänä ja 2 metriä leveänä kaivantona. Tervahaudan päälle on kasattu ohuita puunrangoja sekä oksia. Sen päälle on jätetty kasvamaan mäntyjä sekä koivuja. Itäpuoleisen vallin päältä on ajettu metsäkoneella. Pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kohteen 5.13. Pihlajaniemi kohdekartta on edellisen kohteen 5.12. Saukonkivet yhteydessä.

Kuva 21. Tervahaudan päälle on kasattu ohuita puunrangoja sekä oksia. Länteen.

5.14. Kiiskilampinniemi

Nimi:	Kiiskilampinniemi
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	315010065
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi inventointi 1999
Aiemmat löydöt:	KM27868:1
Koordinaatit:	N 7067656 E 338097 z 72,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/löydöllinen koekuoppa 2

Muinaisjäännösrekisteri kuvaus: Äestetty metsämaa, harjanteella, lammen itäpuolella.

Inventointi 2024: Kohde sijaitsee ojitettujen soiden ympäröimällä kivikkoisella metsäsaarekkeella, metsäsaarekkeen kaakkoispäässä tasaisella terassilla. Tällä kohtaa kiviä on muuta ympäristöä vähemmän. Alue kasvaa nuorta mäntymetsää ja alue on aikoinaan äestetty. Eteläosassa kulkee metsäkoneen ajoura. Koillispuolella noin 140 metrin päässä virtaa Ullavanjoki ja noin 400 metriä lounaaseen sijaitsee Kiiskilampi.

Paikalta havaittiin metsäkoneen ajourasta kaksi kvartsi-iskosta. Ajouran pohjoispuolelle kaivettiin neljä ja luoteispuolelle yksi koekuoppa. Näistä neljästä saatiin useita kivikaudelle ajoittuvia asuin- taikka leiripaikkaan liittyviä löytöjä. Löytöinä oli esimerkiksi yksi kvartsikaavin, mahdollinen kvartsista valmistettu veitsi, sekä useita kvartsi-iskoksia. Kolmesta koekuopasta talletettiin neljä löytöä Kansallismuseon kokoelmiin (KM47043, diar. 31.7.2024). Kaikkia alueelta löytyneitä löytöjä ei talletettu. Kaikista pohjoisimmasta koekuopasta ei tullut löytöjä. Kivettömämpi ja tasaisempi alue, johon löydöt painottuvat laskee länteen, itään ja etelään ja myös maaston kivisyys lisääntyy näihin suuntiin. Kivisyyden takia koekuoppien kaivaminen oli paikoitellen mahdotonta, maaperäkairaa ei saanut juuri lainkaan maahan. Kuoppien koko oli noin 30-40 x 30-40 cm. Alueella on noin 2 cm paksu kuntta kerros, jonka alla on noin 5 cm paksu huuhtoutumiskerros. Kaikki löydöt tulivat huuhtoutumiskerroksesta ja kaivaminen lopetettiin löytöjen tullessa vastaan.

KK1: N 7067656 E 338093 (löydöllinen)

KK2: N 7067656 E 338097 (löydöllinen)

KK3: N 7067657 E 338098 (löydöllinen)

KK4: N 7067657 E 338098 (löydöllinen)

KK5: N 7067662 E 338094 (löydötön)

Kohteesta on aikaisemminkin, ilmeisesti vuonna 1992 löytynyt yksi kivikauden asuinpaikkaan viittaava löytö (KM KM27868:1). Vuonna 1999 tehdyn Kälviän kunnan osa-alueen inventoinnin yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa alueelta ei ilmeisesti ole havaittu merkkejä asuinpaikasta. Inventoinnin raportissa kohde on merkitty muuna kohteena. Ennen vuoden 2024 inventointia kohteella oli ainoastaan pistemäinen paikkatieto. Pisteestä koordinaatit on noin 15 metriä etelään nyt tehdyn inventoinnin löytöhavainnoista. Kohteelle laadittiin aluerajaus koekuoppien sekä ympäristön silmämääräisen havainnoinnin perusteella. Näiden perusteella vaikuttaisi, että paikalla on pienialainen, noin 10-15 metrin pituinen ja levyinen kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka leiripaikka.

Kartta 20. Kiiskilapinniemen kohdekartta. Muinaisjännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 22. Kohde sijaitsee niemen kärjessä tasaisella terassilla. Kuvassa keskellä ajoura, josta löytyi kvartsi-iskoksia. Maria Södö kaivamassa koekuoppa ajouran pohjoispuolelle. Länteen.

Kuva 23. Maria Södö kaivamassa koekuoppaa ajouran pohjoispuolelle. Luoteeseen.

Kuva 24. Kivikaudelle ajoittuvia löytöjä koekuopasta 2. Pohjoiseen.

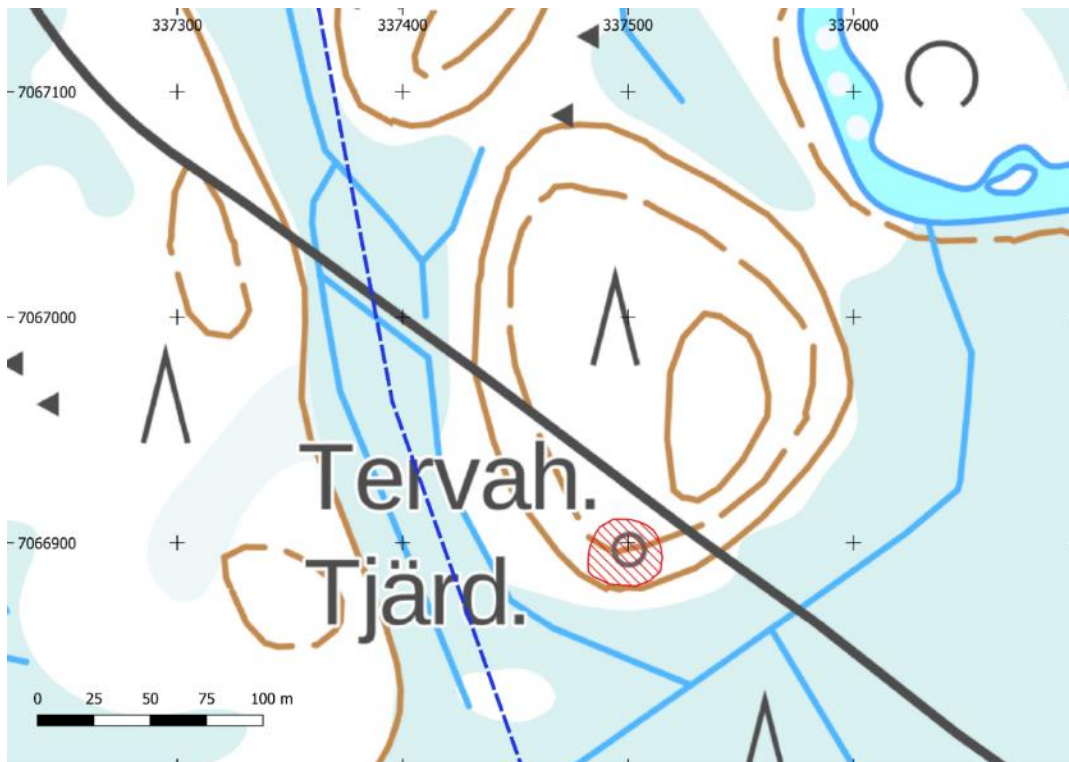
Kuva 25. Ajourasta löytyneet kaksi kvartsi-iskosta sekä koekuopasta 3 löytyneet kvartsikaavin sekä -iskos.

5.15. Sarpakoskenräme 1

Nimi:	Sarpakoskenräme 1
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	1000050040
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi lidarhavainto 2024
Koordinaatit:	N 7066899 E 337500 z 72
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Tervahauta sijaitsee kangassaarekkeen eteläosassa, metsäautotien vieressä, Ullavanjoesta noin 180 metriä lounaaseen. Tervahauta on merkitty peruskartalle. Haudan läpimitta on noin 20 metriä. Kohde vaatii maastotarkastuksen.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Tervahaudan vallin leveys on noin 6 metriä. Syvyyttä sillä on noin 1,3 metriä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu lounaaseen. Se on noin 10 metriä pitkä kaivanto. Halssin suulla on esillä tervahaudan kylmämuurattua kiveystä. Tervahaudan päällä on peittävää lehtipuuta sekä rehevää aluskasvillisuutta.

Kartta 21. Sarpakoskenräme 1:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 26. Sarpakoskenräme 1 tervahauta. Etelään.

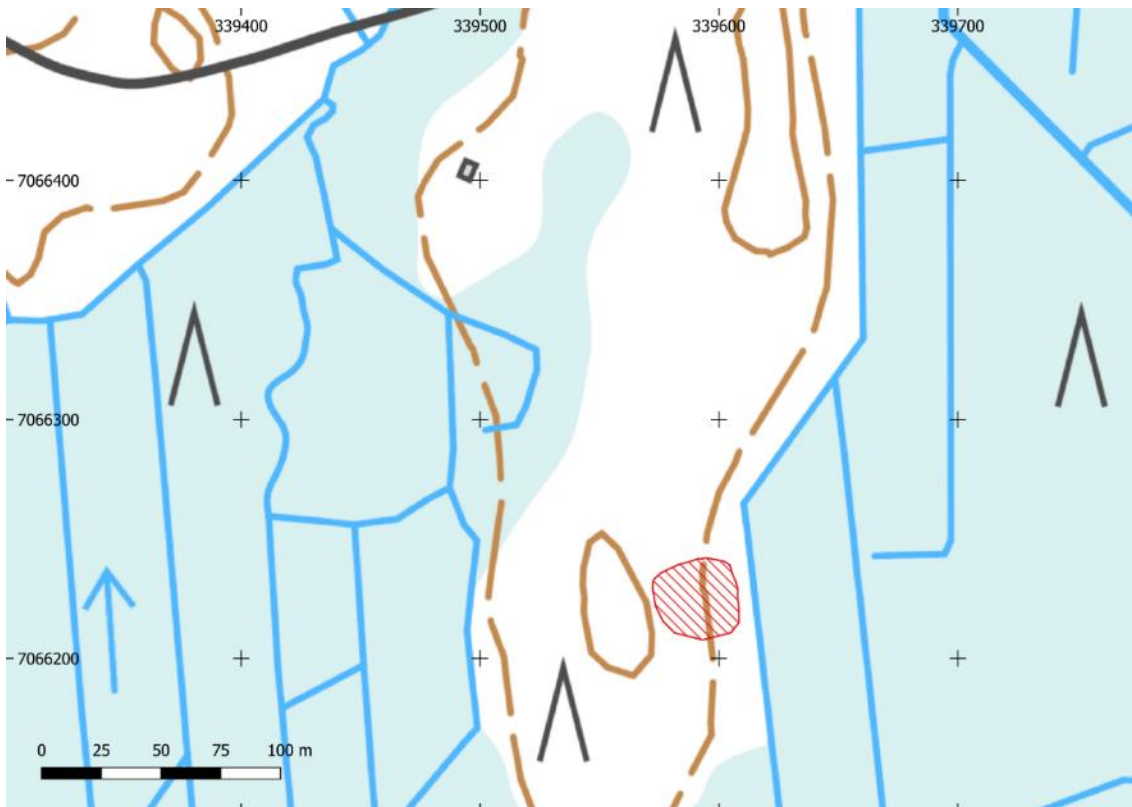
5.16. Kytöraame itä

Nimi:	Kytöraame itä
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	1000050045
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi lidarhavainto 2024
Koordinaatit:	N 7066221 E 339590 z 72
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Tervahauta sijaitsee pitkänomaisella harjanteella rämeiden välissä. Haudan läpimitta on noin 20 metriä, halssi on rakennettu haudan itäreunalle.

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Sarpakoskentiestä noin 270 metriä kaakkoon. Tervahaudan ympärillä ja vallin päällä kasvaa sekametsää. Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 3 metriä ja vallin korkeus alarinteessä on noin 2,5 metriä. Ylärinteessä ei ole havaittavaa valliä. Tervahaudan alarinteen valli on kylmämuurattu kivistä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on ylärinteessä noin 0,8 metriä ja alarinteessä noin 1,2 metriä. Halssi suuntautuu itään. Halssin pituus on noin 5 metriä. Halssin leveys on noin 1,5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Muutama metsäkoneen jättämää uraa halkoo tervahaudan ja halssin pintakerroksia.

Noin 5 metriä tervahaudan vallista länteen sijaitsee kaivanto. Kaivannon koko on noin 3 x 2 metriä. Kaivannon korkeus on noin 0,4 metriä. Toinen suurempi kaivanto sijaitsee noin 15 metriä luoteeseen tervahaudan vallista. Kaivanto muodostuu kahdesta suorakaiteen muotoisesta alueesta, joita yhdistää noin 4 metriä pitkä ojamainen kaivanto, jonka syvyys on noin 0,6 metriä. Kaivantojen pohjien koko on noin 2,5 x 1,5 metriä ja niiden syvyys on noin 0,6 metriä. Kaivannot voivat liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä kaivantoja.

Kartta 22. Kytöräme itä kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 27. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Kaakkoon.

Kuva 28. Tervahaudan lähellä oleva pienempi kaivanto. Kaira on kaivannon pohjalla. Koilliseen.

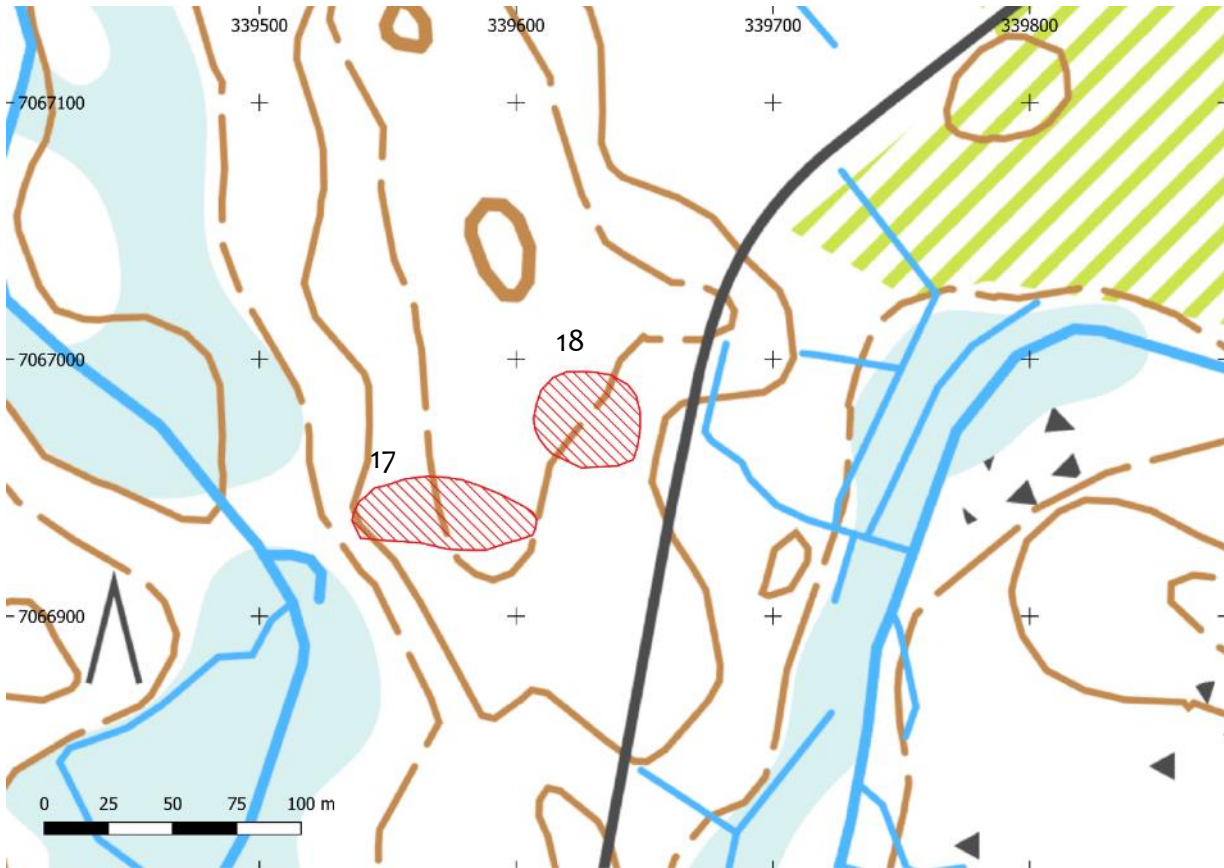
Kuva 29. Tervahaudan lähellä oleva suurempi kaivanto. Kaira on kaivannon pohjalla. Luoteeseen.

5.17. Kytöraäme pohjoinen*

Nimi:	Kytöraäme pohjoinen
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7066940 E 339579 z 73
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan 1 keskipiste

Inventointi 2024: Kohteeseen kuuluu kaksi tervahautaa sekä kaksi tervapirtin pohjaa. Tervahauta 1 sijaitsee Sarpakoskentiestä noin 75 metriä länteen. Maljamaisen tervahaudan ympärillä kasvaa tiheää taimikkoa, mutta tervahaudan päälle on jätetty säästöpuuryhmä. Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 3 metriä ja vallin korkeus on noin 1,5 metriä. Ylärinteessä ei ole havaittavaa valliä. Tervahaudan alarinteen valli on kylmämuurattu kivistä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on ylärinteessä noin 0,8 metriä ja alarinteessä noin 1,2 metriä. Halssi suuntautuu lounaaseen. Halssin pituus on noin 4 metriä. Halssin leveys on noin 3 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Noin 10 metriä tervahaudan vallista itään sijaitsee tervapirtin pohja (N 7066938 E 339603) Pohjan koko on noin 4 x 1,5 metriä. Pohjan syvyys on noin 0,8 metriä.

Tervahauta 2 (N 7066938 E 339551) sijaitsee tervahaudasta 1 noin 20 metriä itään. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä, syvyyttä sillä on noin 2,5 metriä ylärinteeseen päin. Vallin leveys on noin 3,5 metriä. Halssi suuntautuu alarinteeseen ja se erottuu melko heikosti rehevän kasvillisuuden alta. Tervahaudan päällä kasvaa haapaa ja koivua sekä rehevää aluskasvillisuutta. Päällä on myös kaatuneita puunrankoja. Vallista otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudasta 2 noin 20 metriä koilliseen havaittiin toinen pirtin pohja (N 7066949 E 339568). Sen koko on noin 5,5 x 4,5 metriä. Syvyyttä sillä on noin 0,8 metriä. Se on reunustettu kivillä.

Kartta 23. Kytörae pohjoinen ja Kytörae koillinen kohdekartta. Kytörae pohjoinen on kartassa alavasemmalla ja Kytörae koillinen yläoikealla. Muinaisjännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 30. Tervahaudan 1 päällä kasvaa sekametsää. Luoteeseen.

Kuva 31. Tervahaudan 1 itäpuolella sijaitseva pirtin pohja. Pohjoiseen.

Kuva 32. Tervahaudan 2 kuoppa. Lounaaseen.

Kuva 33. Tervahaudasta 2 koilliseen sijaitsevan pirtin pohja. Lounaaseen.

5.18. Kytöraäme koillinen*

Nimi:	Kytöraäme koillinen
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7066940 E 339579 z 73
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan 1 keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Sarpakoskentiestä noin 20 metriä länteen mäntyvaltaisessa sekapuumetsässä. Tervahaudan halkaisija on noin 25 metriä. Sillä on syvyyttä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,5 metriä. Vallin leveys on noin 4,5 metriä ja vallilla on korkeutta noin 0,5 metriä. Halssi suuntautuu itään kohti Sarpakoskientietä. Halssi on noin 10 metriä pitkä ja 2 metriä leveä. Halssin reunoilla erottuu kylmämuurattua kiveystä. Pohjasta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kohteen 5.18. Kytöraäme koillinen kohdekartta on edellisen kohteen 5.17. Kytöraäme pohjoinen yhteydessä.

Kuva 34. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Kaakkoon.

5.19. Vanha Toroja*

Nimi:	Vanha Toroja
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067498 E 339240 z 70
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan 1 keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Vanhan Torojan eteläpuolella pohjoiseen laskevassa rinteessä. Tervahaudan halkaisija on noin 13 metriä. Vallin leveys on noin 2,5 metriä. Syvyyttä sillä on noin 3 metriä pohjasta vallin yläreunaan mitattuna etelään eli ylärinteeseen mitattuna. Syvyys laskee kohti pohjoista. Halssi pohjoiseen kohti Vanhaa Torojaa. Halssi on noin 4 metriä pitkä kaivanto. Haudan päällä kasvaa tiheää sekapuumetsää ja se on vahvasti pusikoitunut.

Kartta 24. Vanha Toroja kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 35. Tervahaudan kuoppa. Länteen.

5.20. Kulkupaikankangas*

Nimi:	Kulkupaikankangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067606 E 339967 z 77,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan 1 keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee heti Sarpakoskentie itäpuolella. Länsilaidan valli rajautuu tiehen. Tervahaudan halkaisija on noin 16 metriä. Vallin leveys on noin 3,5 metriä. Syvyyttä sillä on noin 1,5 metriä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu lounaaseen. Se on noin 4 metriä pitkä ja 2,5 metriä leveä. Juoksutusura erottuu tervahaudan keskeltä kohti halssia. Tervahaudan vallien ulkoreunoilla ja halssin suulla erottuu kylmämuurattua kiveystä. Haudan päällä kasvaa tiheää kuusikkoa, pohjalla kasvaa vanha ja suuri kuusi. Heti halssin kaakkoispuolella on noin 3 x 2 x 0,5 metrin kokoinen kuoppa, joka on reunustettu kivillä.

Kartta 25. Kulkupaikankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

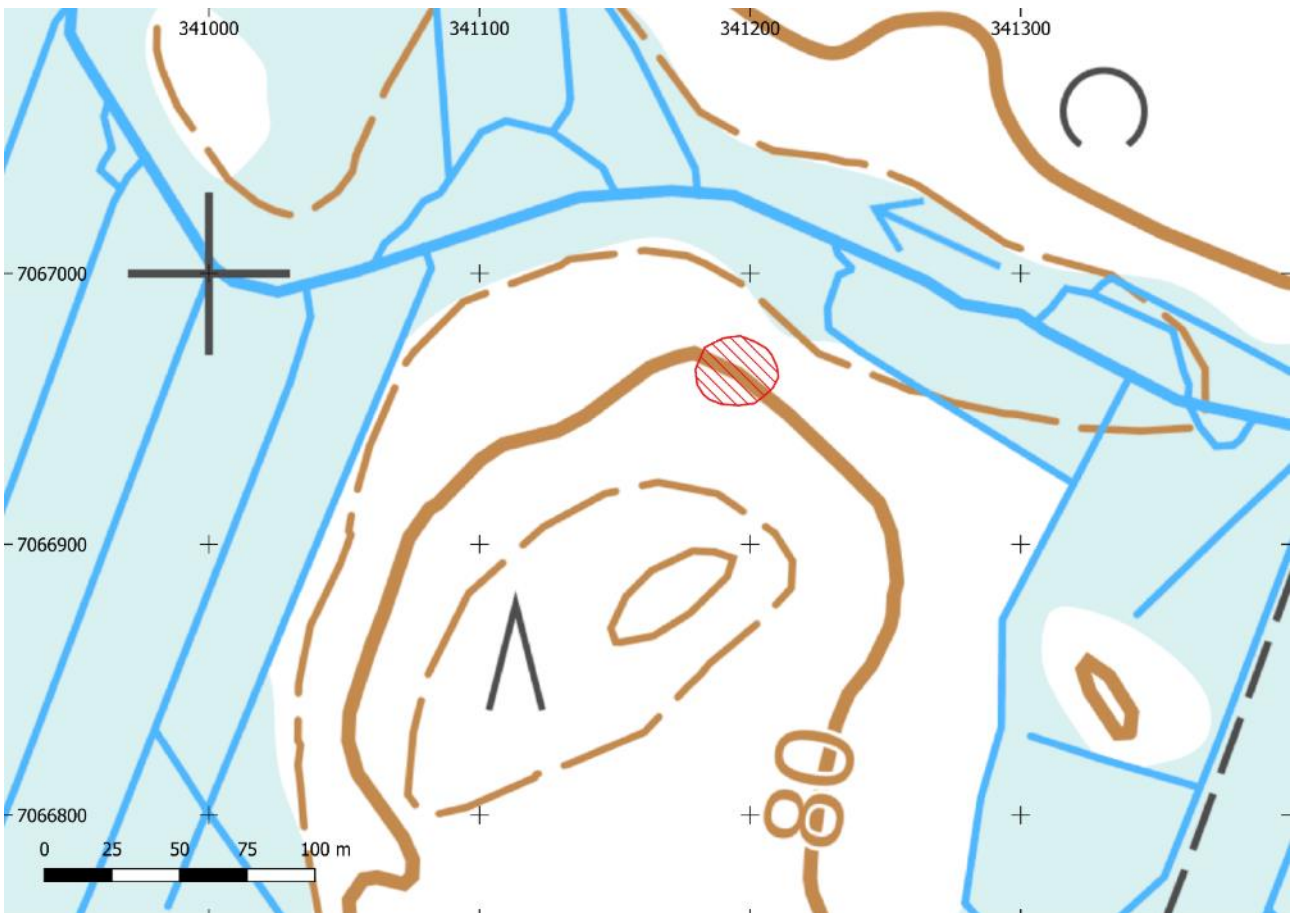

Kuva 36. Tervahaudan halssin suulla on esillä kylmämuurattua kiveystä. Koilliseen.

5.21. Torojan Hautakangas*

Nimi:	Torojan Hautakangas		
Kunta:	Kokkola		
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde		
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös		
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat		
Ajoitus:	historiallinen		
Aiemmat tutkimukset:	-		
Koordinaatit:	N 7066961	E 341195	z 80
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan 1 keskipiste		

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Vanhan Torojan eteläpuolella, pohjoiseen laskevan rinteen reunalla. Tervahaudan halkaisija on noin 16 metriä. Sen ympärillä ei ole selvää valliä. Syvyys on noin 1,3 metriä. Halssi suuntautuu koilliseen alarinteeseen. Se on noin 5 metriä pitkä ja noin 2 metriä leveä. Tervahaudan päällä on harvennettua koivun ja kuusen sekaista talousmetsää. Päällä on myös kaadettu koivun sekä kuusen rankoja sekä oksia. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kartta 26. Torojan Hautakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 37. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä pohjalla. Pohjoiseen.

5.22. Peuran Hautakangas*

Nimi:	Peuran Hautakangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7066456 E 342254 z 78
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Loivapiirteinen tervahauta sijaitsee Rautajalantiestä noin 300 metriä itään tiheässä metsämaastossa. Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 metriä ja vallin korkeus ylärinteessä on noin 0,4 metriä. Halsin reunalla vallin korkeus on noin 1,3 metriä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,6 metriä. Halssi suuntautuu länteen. Halsin pituus on noin 5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kartta 27. Peuran Hautakankaan ja Peuran Hautakankaan 2 kohdekartta. Peuran Hautakankaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Peuran Hautakangas 2 muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä.

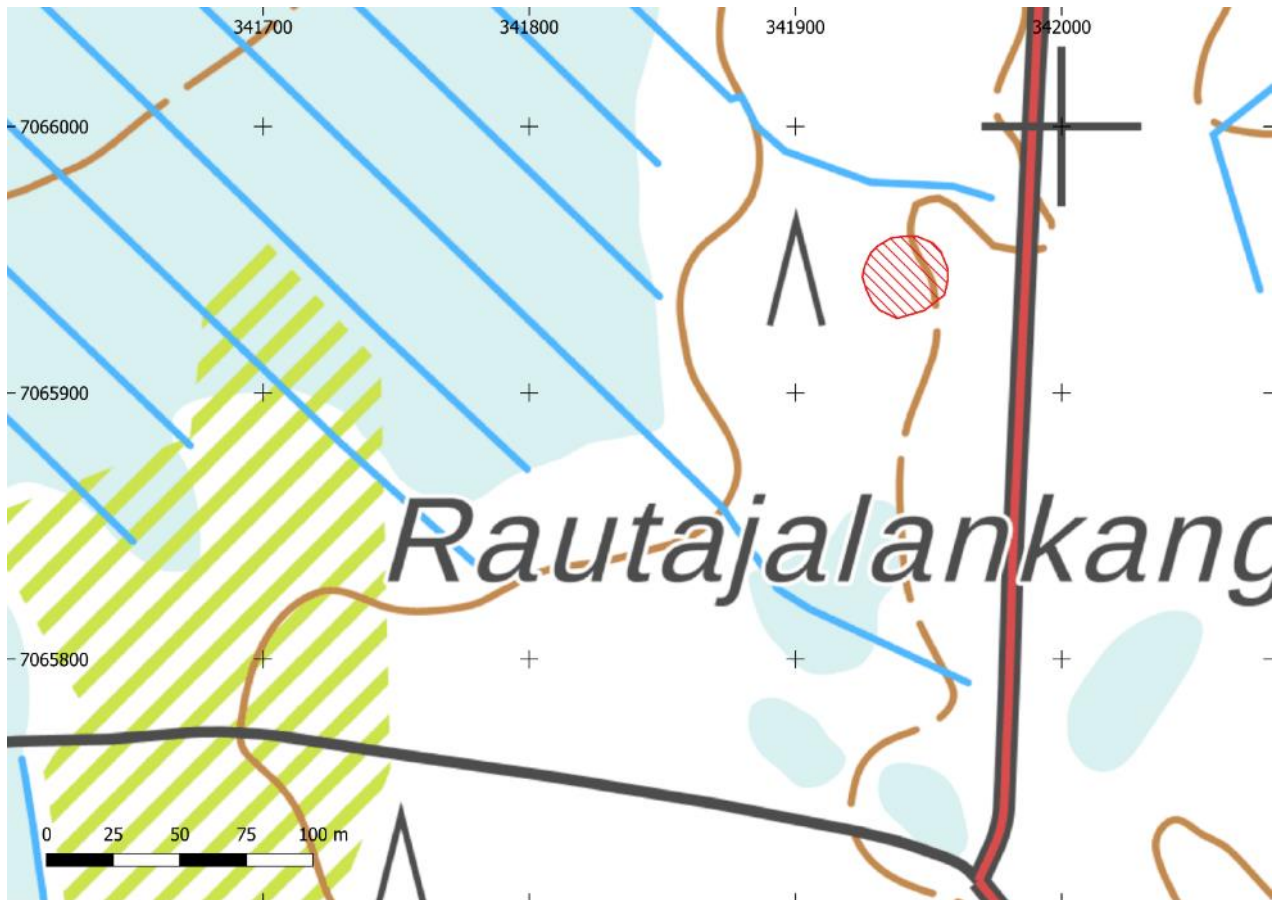

Kuva 38. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Länteen.

5.23. Rautajalankangas*

Nimi:	Rautajalankangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7065950 E 341942 z 82
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Rautajalantiestä noin 40 metriä länteen tiheässä metsämaastossa. Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Tervahaudan vallin leveys on noin 4 metriä ja vallin korkeus on noin 1,2 metriä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,0 metriä. Halssi suuntautuu lounaaseen. Halssin pituus on noin 6 metriä ja leveys on noin 1,5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kartta 28. Rautajalankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 39. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Etelään.

5.24. Kytöhovi

Nimi:	Kytöhovi
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	1000050048
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi lidarhavainto 2024
Koordinaatit:	N 7065766 E 339923 z 80
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Tervahauta sijaitsee pitkänomaisen kangassaarekkeen itäosassa. Haudan läpimitta on noin 22 metriä.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Vallin leveys on noin 5,5 metriä. Syvyys on noin 2,5 metriä. Halssi suuntautuu etelään ja se on vaikea erottaa tiheään kasvillisuuden alta. Tervahaudan päällä kasvaa jykevää lehtipuuta ja rehevää aluskasvillisuutta. Pohjalle on kaatunut suuri tuulenkaato.

Kartta 29. Kytöhövin kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

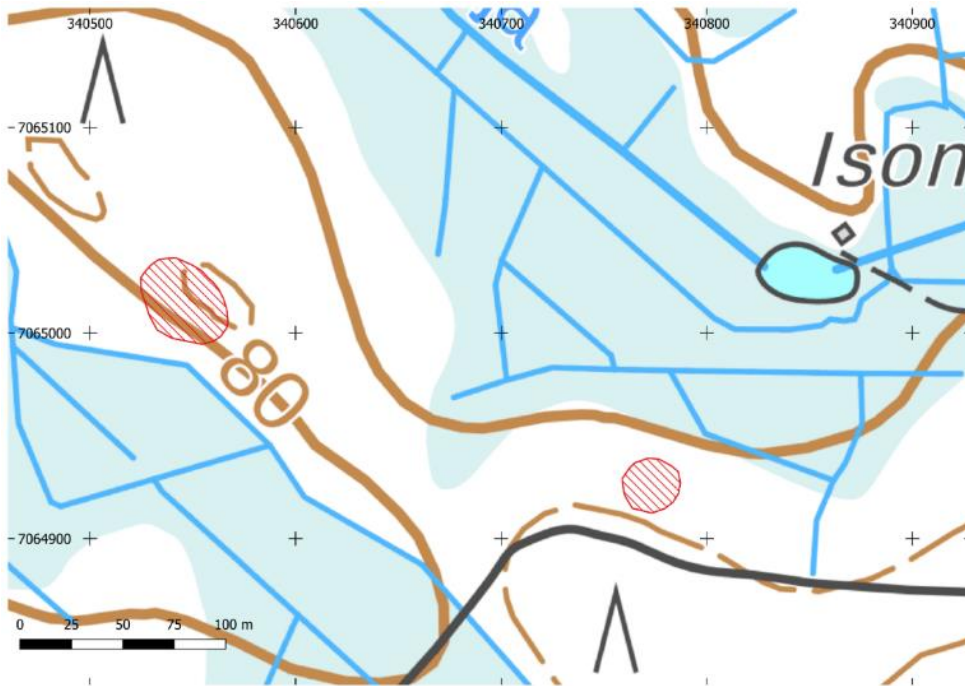
Kuva 40. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä sen pohjalla. Etelään.

5.25. Isonhaudanniitut 1*

Nimi:	Isonhaudanniitut 1
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7065013 E 340546 z 80
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee noin 200 metriä luoteeseen Isonhaudantiestä. Tervahaudan halkaisija on noin 23 metriä. Vallin leveys on noin 5 metriä. Maljamaisen haudan syvyys on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,6 metriä. Halssi lounaaseen. Se on noin 5 metriä pitkä ja 2 metriä leveä. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Sen reunoilla erottuu kylmämuurattua kiveystä. Haudan päällä kasvaa kuusikkoa. Tervahaudan koillispuolella kulkee viitoitettu patikointireitti. Tervahaudan viereen on pystytetty puinen kyltti, jossa lukee ”Tervahauta”.

Haudasta noin 8 metriä luoteeseen havaittiin kaivanto, joka on mahdollinen tervapirtin pohja (N 7065025 E 340532). Sen koko on noin 5 x 4 metriä, syvyys noin 0,3 metriä. Ympärillä kiertää noin 0,2 metriä korkea ja 0,5 metriä leveä maavalli.

Kartta 30. Isonhaudanniitit 1:n ja Isonhaudanniitit 2:n kohdekartta. Isonhaudanniitit 1 on kartassa ylävasemmalla ja Isonhaudanniitit 2 alaoikealla. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 41. Tervahaudan kuoppa. Kaakkoon

Kuva 42. Kaira on pystyssä mahdollisen tervapirtin pohjalla. Länteen.

5.26. Isonhaudanniitut 2*

Nimi:	Isonhaudanniitut 2
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7065013 E 340546 z 80
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee noin 25 metriä pohjoiseen Isonhaudantiestä. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,8 metriä. Halsi suuntautuu koilliseen. Sen pituus on noin 3 metriä. Tervahaudan päällä kasvaa nuorta mäntyä ja kuusta. Lisäksi päälle on kaadettu nuorten kuusien rankoja ja oksia, joka vaikeuttaa havainnointia.

Kohteen 5.26. Isonhaudanniitut 2 kohdekartta on edellisen kohteen 5.25. Isonhaudanniitut 1 yhteydessä.

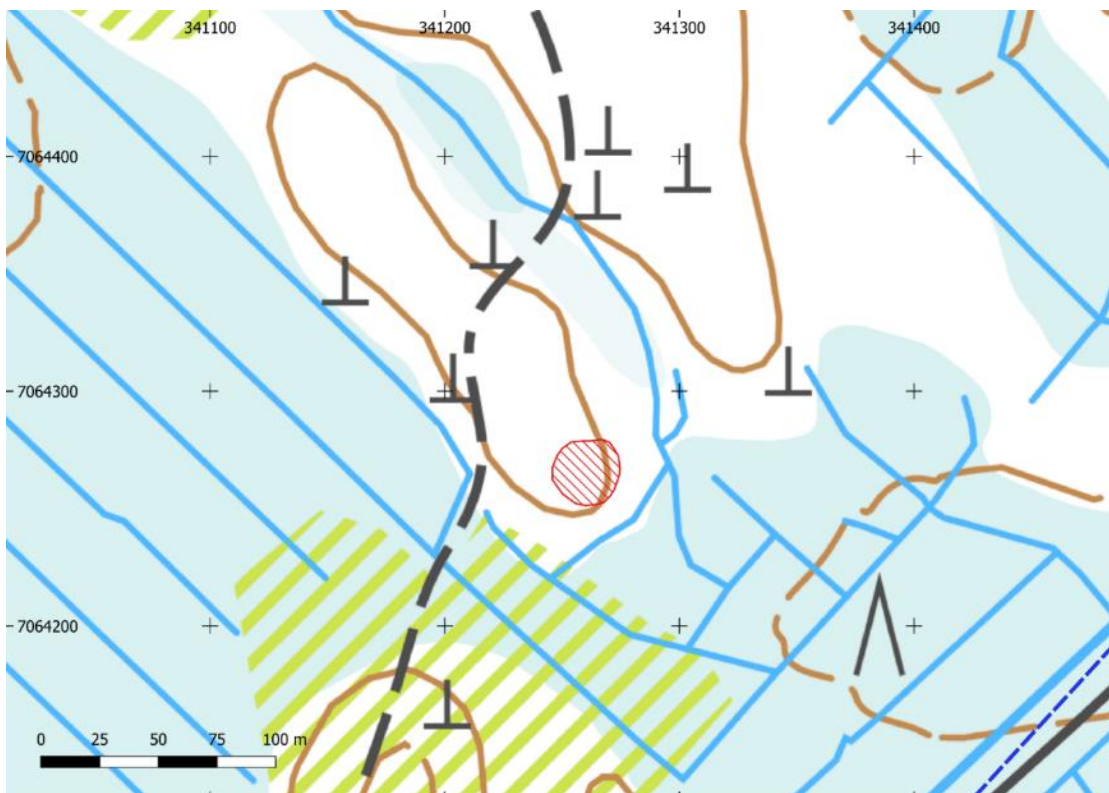
Kuva 43. Tervahaudan kuoppa. Itään.

5.27. Rytilampi*

Nimi:	Rytilampi
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7064266 E 341261 z 74
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Isonhaudantiestä noin 670 metriä kaakkoon metsätien varrella. Tervahaudan kohdalla kasvaa tiheää sekametsää. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 1,5 metriä ja vallin korkeus on noin 3,0 metriä. Ylärinteessä vallin leveys on 1,5 metriä ja korkeus noin 0,3 metriä. Vallin ulkoreuna on kylmämuurattu kivistä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,8 metriä. Halssi suuntautuu itään. Halssin pituus on noin 4 metriä. Halssin leveys on noin 1,5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Tervahaudan alarinteeseen halssin pohjoispuolelle on tehty kaivanto, jonka koko on noin 2 x 7 metriä. Kaivannon pohja on tasainen ja ulottuu halssin suulle. Kaivannon reunaa muodostuu kiviaidasta, jonka koko on 2 x 5 metriä. Aidan korkeus on noin 0,5 metriä. Kaivanto kiviaitoineen voi liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä.

Kartta 31. Rytilammen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 44. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Itään.

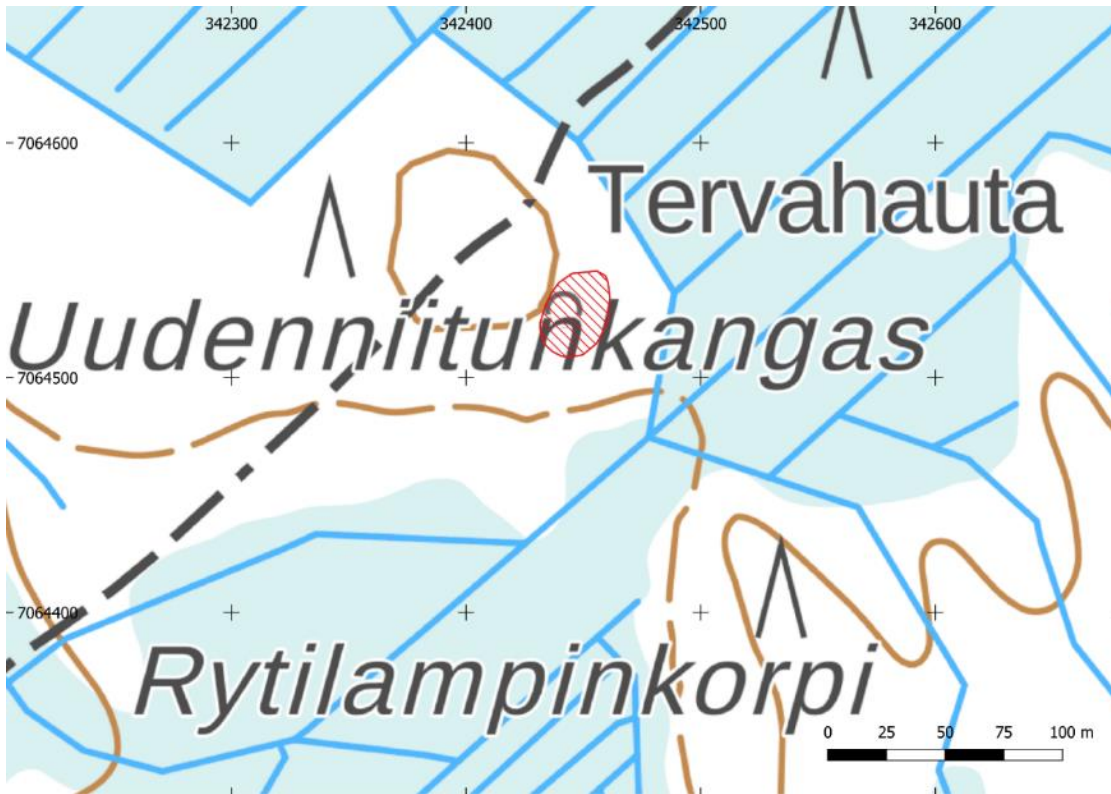
Kuva 45. Halssin eteläpuolelle rakennettu kivivalli. Pohjoiseen.

5.28. Uudenniitunkangas*

Nimi:	Uudenniitunkangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7064531 E 342448 z 88
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Rautajalantiestä noin 400 metriä lounaaseen tiheässä metsämaastossa. Tervahaudan pohjoispuolella kulkee metsätie. Tervahaudan halkaisija on noin 25 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 3 metriä ja vallin korkeus on noin 1,25 metriä. Ylärinteessä ei ole havaittavaa vallia. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,8 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon. Halssin pituus on noin 8 metriä. Halssin leveys on noin 1,5 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Noin kaksi metriä tervahaudan koillispuolen vallista sijaitsee pohjaltaan noin 6 x 3 metrin kokoinen kaivanto. Kaivannon vallin leveys on noin 2 metriä. Ylärinteessä vallin korkeus on noin 0,3 metriä ja alarinteessä 1 metriä. Vallin päällä kasvaa sekametsää. Kaivannossa on alarinteessä vallin rikkova kaivanto, jonka leveys on noin 2,5 metriä ja syvyys noin 0,4 metriä. Pituutta ojamaisella kaivannolla on noin 2,5 metriä. Kaivannot voivat liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä kaivantoja.

Kartta 32. Uudenniitunkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 46. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Lounaaseen.

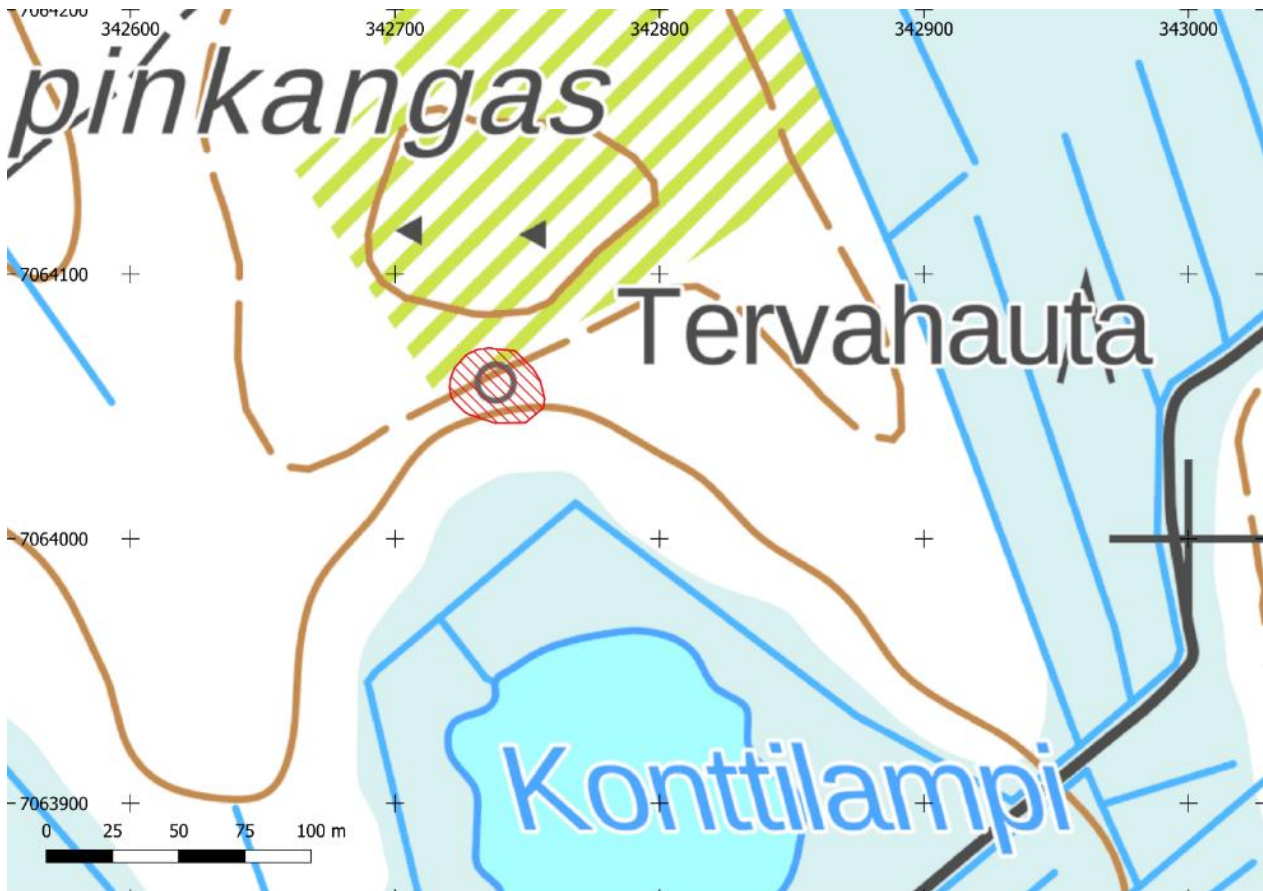

Kuva 47. Kaira on pystyssä tervahaudan lähellä olevan kaivannon pohjalla. Kaakkoon.

5.29. Konttilampinkangas*

Nimi:	Konttilampinkangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7064302 E 343298 z 85
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee noin 250 metriä luoteeseen Ruohojärventiestä. Se sijaitsee hakkuuaukean eteläreunalla. Sen halkaisija on noin 15 metriä. Vallin leveys on noin 1,2 metriä. Syvyys on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,2 metriä. Halsi suuntautuu kaakkoon. Se on noin 8 metriä pitkä ja 2,5 metriä leveä. Vallista otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan päällä kasvaa hyvin tiheää pusikkoa, joka peittää sen kokonaan. Tervahaudan havaitseminen on hankalaa.

Kartta 33. Konttilampinkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

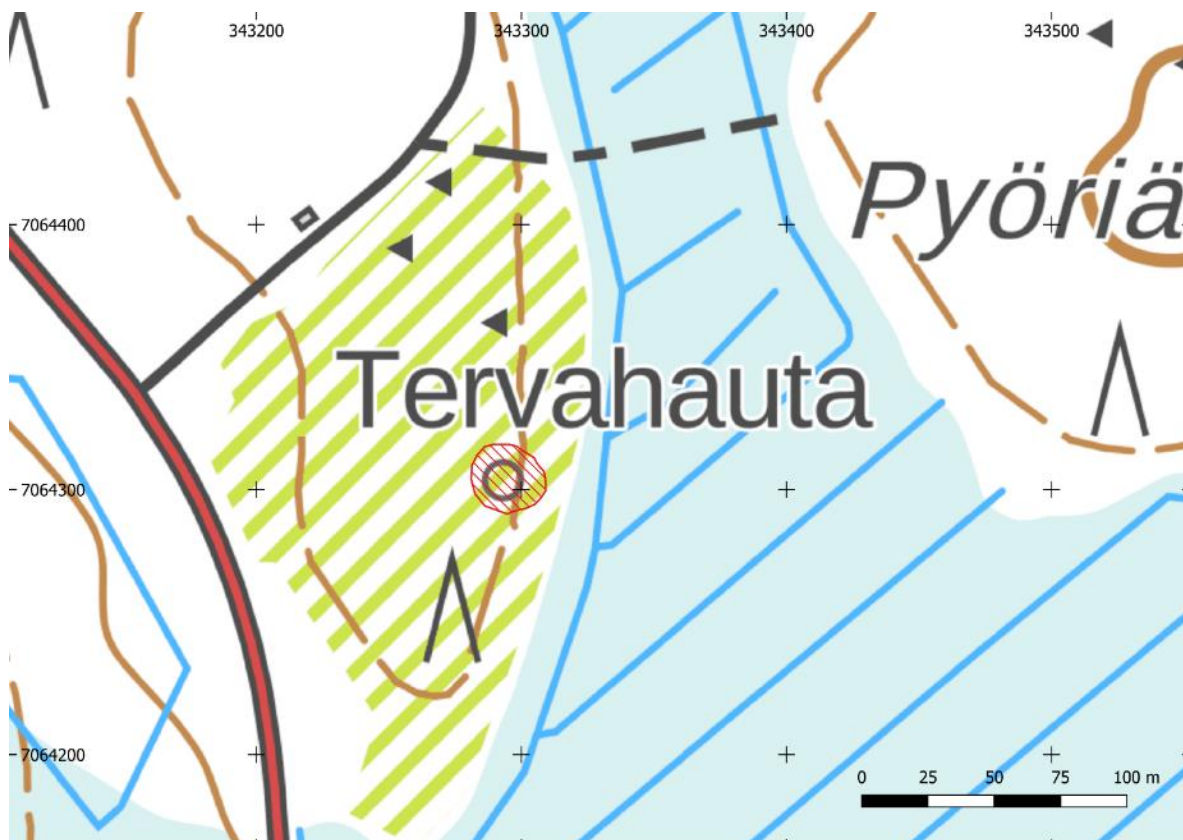

Kuva 48. Tervahauta on täysin pusikoitunut. Etelään.

5.30. Isonlinjankangas*

Nimi:	Isonlinjankangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7064302 E 343298 z 85
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Maljamainen tervahauta sijaitsee Rautajalantiestä noin 120 metriä itään hakkuuaukean reunalla. Tervahaudan kohdalla on säästöpuuryhmä. Tervahaudan halkaisija on noin 16 metriä. Tervahaudan vallin leveys on noin 3 metriä ja vallin korkeus on noin 1,3 metriä. Vallin ulkoreuna on kylmämuurattu kivistä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,8 metriä. Halssi suuntautuu itään. Halssin pituus on noin 6 metriä. Halssin leveys on noin 2 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Kartta 34. Isonlinjankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 49. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Itään.

Kuva 50. Tervahaudan vallin ulkoreunassa voi havaita kivimuurausta. Itään.

5.31. Hirsikankaannittu*

Nimi:	Hirsikankaanniittu
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7064591 E 344301 z 99
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Loivapiirteinen tervahauta sijaitsee Torakankaantiestä noin 560 metriä kaakkoon hakkuuaukean reunan vieressä. Tervahaudan kohdalla kasvaa tukevaa sekametsää. Tervahaudan halkaisija on noin 18 metriä. Tervahaudan vallin leveys on alarinteessä noin 1,5 metriä ja vallin korkeus on noin 1,2 metriä. Ylärinteessä ei ole havaittavaa valliä. Vallin ulkoreuna on kylmämuurattu kivistä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,6 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon. Halssin pituus on noin 6 metriä. Halssin leveys on noin 2 metriä. Tervahaudan pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

Noin 15 metriä tervahaudan koillispuolen vallista sijaitsee reunoiltaan epämääräinen kaivanto. Kaivannon koko on noin 4 x 6 metriä. Kaivanto muodostuu kahdesta suorakaiteen muotoisesta osasta. Kaivannon korkeus on noin 0,4 metriä. Kaivannot voivat liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä kaivantoja.

Kartta 35. Hirsikankaanniitun kohdekartta. Muinaisjäänösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 51. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Luoteeseen.

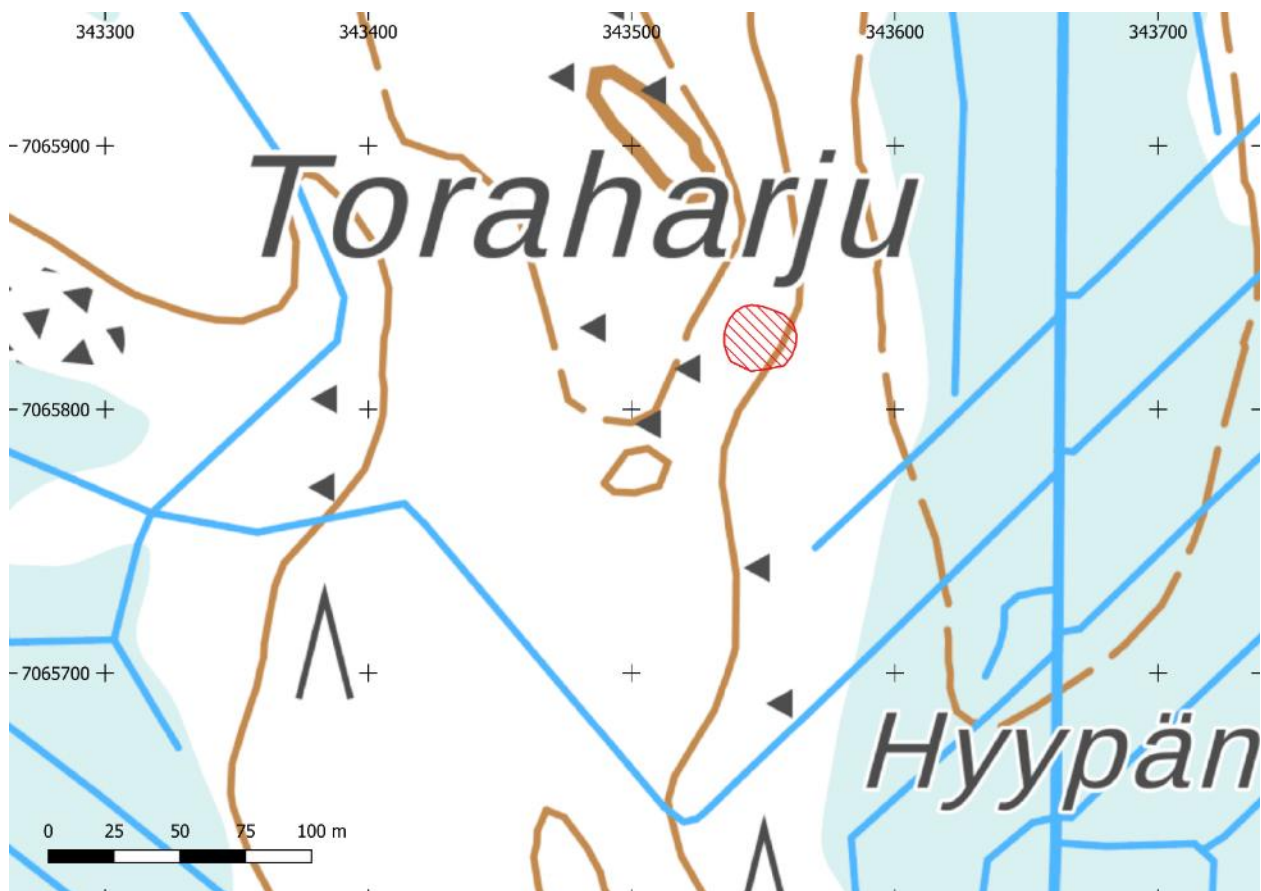

Kuva 52. Kaira on pystyssä tervahaudan lähellä olevan kaivannon pohjalla. Koilliseen.

5.32. Toraharju*

Nimi:	Toraharju
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7065830 E 343547 z 95
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Vion Torojan länsipuolella, Toraharjun itäosassa sijaitsee tervahauta. Sen halkaisija on noin 18 metriä. Haudalla on ilmeisesti kaksoisvalli, jonka leveys on noin 5 metriä. Syvyys on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,5 metriä. Halssi suuntautuu itään. Se on noin 7 metriä pitkä. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan päällä kasvaa tiheää lehtipuuta ja puskaa. Kaakkoisosasta vallia erottuu kylmämuurattua kiveystä.

Kartta 36. Torojanharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

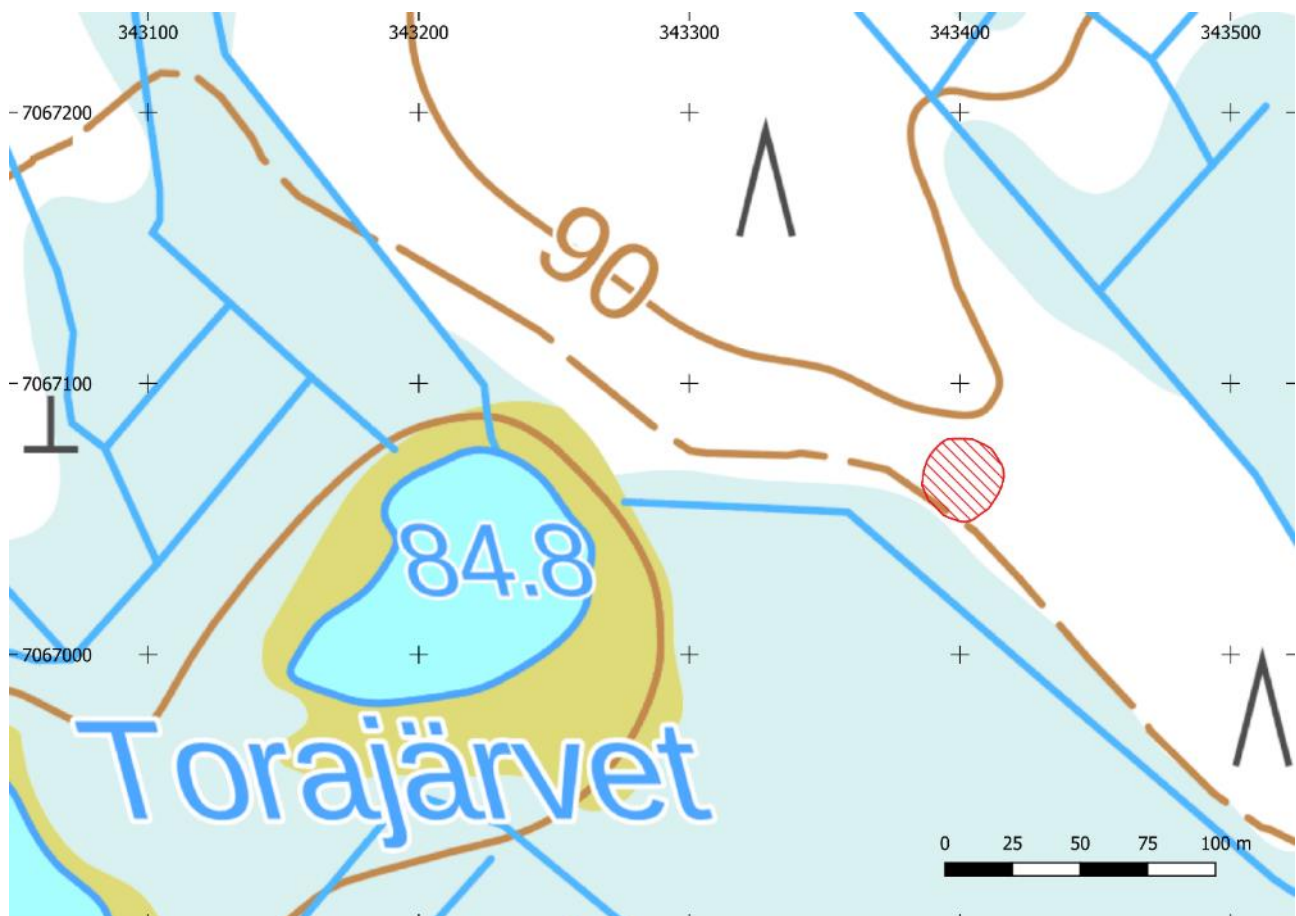

Kuva 53. Tervahauta erottuu heikosti tiheään puuston ja puskan alta. Luoteeseen.

5.33. Torajärven Hautakangas*

Nimi:	Torajärven Hautakangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067069 E 343402 z 90
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahauta sijaitsee Vionharjuntiestä noin 240 metriä lounaaseen. Sen halkaisija on noin 18 metriä. Vallin leveys on noin 4,5 metriä. Syvyyttä on noin 1,2 metriä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu lounaaseen. Se on noin 7 metriä pitkä. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista hiiltä. Tervahaudan päällä kasvaa haapoja sekä rehevää aluskasvillisuutta.

Kartta 37. Torajärven Hautakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 54. Tervahaudan kuoppa. Lounaaseen.

5.34. Haapasalonsaari*

Nimi:	Haapasalonsaari
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067577 E 345063 z 90
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Ojitettujen soiden ympäröimällä metsäsaarekkeella, hakkuuaukean länsireunalla sijaitsee tervahauta, jonka halkaisija on noin 14 metriä. Vallin leveys on noin 3,5 metriä. Syvyyttä sillä on noin 1,3 metriä pohjalta vallin yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu länteen. Se on noin 5 metriä pitkä. Vallin ulkoreunoilla erottuu kylmämuurattua kiveystä. Tervahaudan päällä kasvaa nuorta koivua ja pusikkaa.

Haudasta noin 15 metriä kaakkoon sijaitsee mahdollinen tervapirtin pohja. Paikalla on kaivanto, jonka koko on noin 5,5 x 4 metriä. Sen syvyys on noin 0,5 metriä. Sitä ympäröi noin 0,8 metriä leveä ja 0,3 metriä korkea maavalli. Sen pohjalla kasvaa koivuja.

Kartta 38. Haapasalonsaaren kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 55. Tervahaudan kuoppa. Luoteeseen.

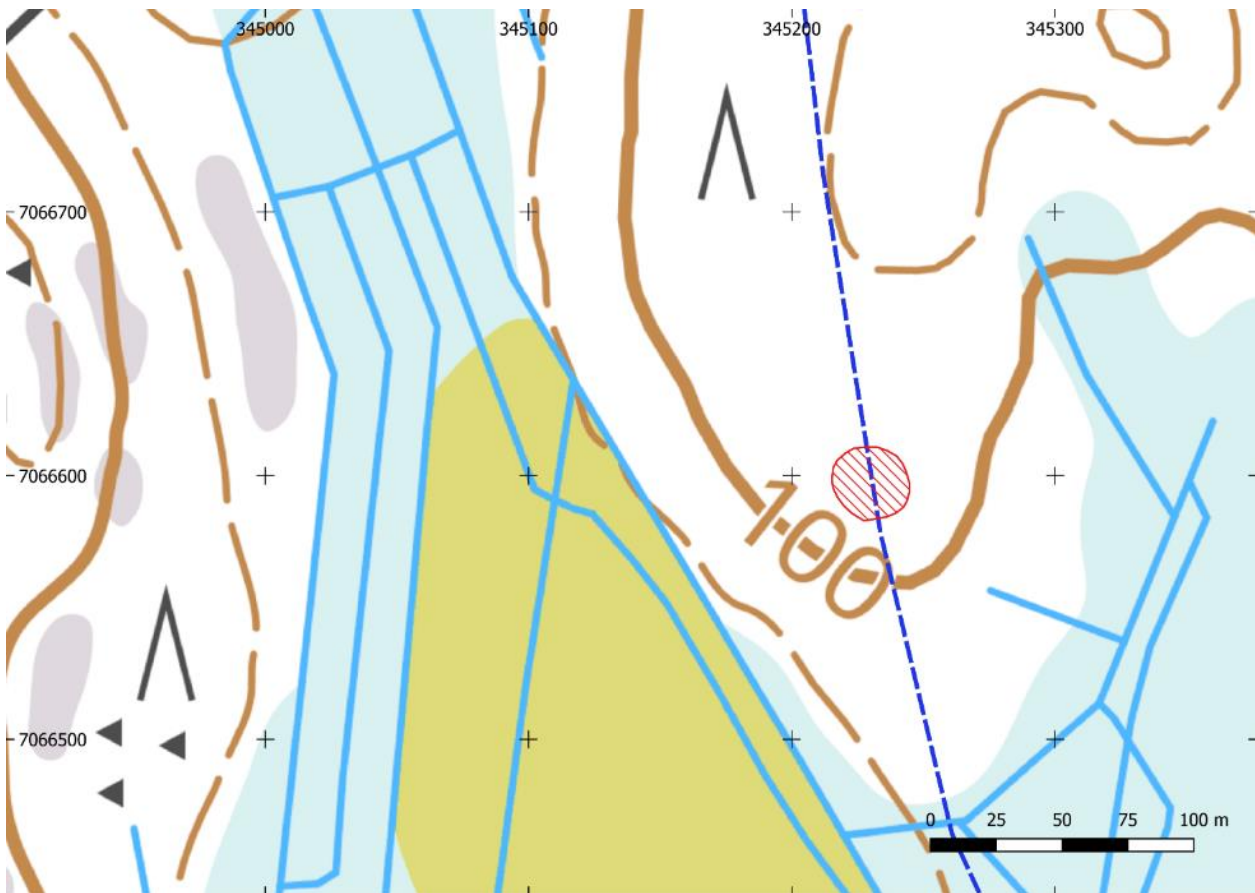

Kuva 56. Mahdollisen tervapirtin pohja. Etelään.

5.35. Hautakangas 4*

Nimi:	Hautakangas 4
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7066597 E 345227 z 100
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Hautakankaan eteläosassa, noin 350 metriä kaakkoon Mustikkaharjunpistosta sijaitsee tervahauta. Sen halkaisija on noin 19 metriä. Vallin leveys on noin 5 metriä. Halsi suuntautuu koilliseen. Se erottuu noin 4 metriä pitkänä kaivantona. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan päällä kasvaa jykevää sekapuumetsää.

Kartta 39. Hautakangas 4:n kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 57. Tervahaudan kuoppa. Kaira on pystyssä sen pohjalla. Lounaaseen.

5.36. Vionharju

Nimi:	Vionharju
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	315010096
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, latomukset
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen tarkastus 1991 Lauri Skantsi inventointi 1999
Koordinaatit:	N 7065031 E 345205 z 115
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/latomus 1

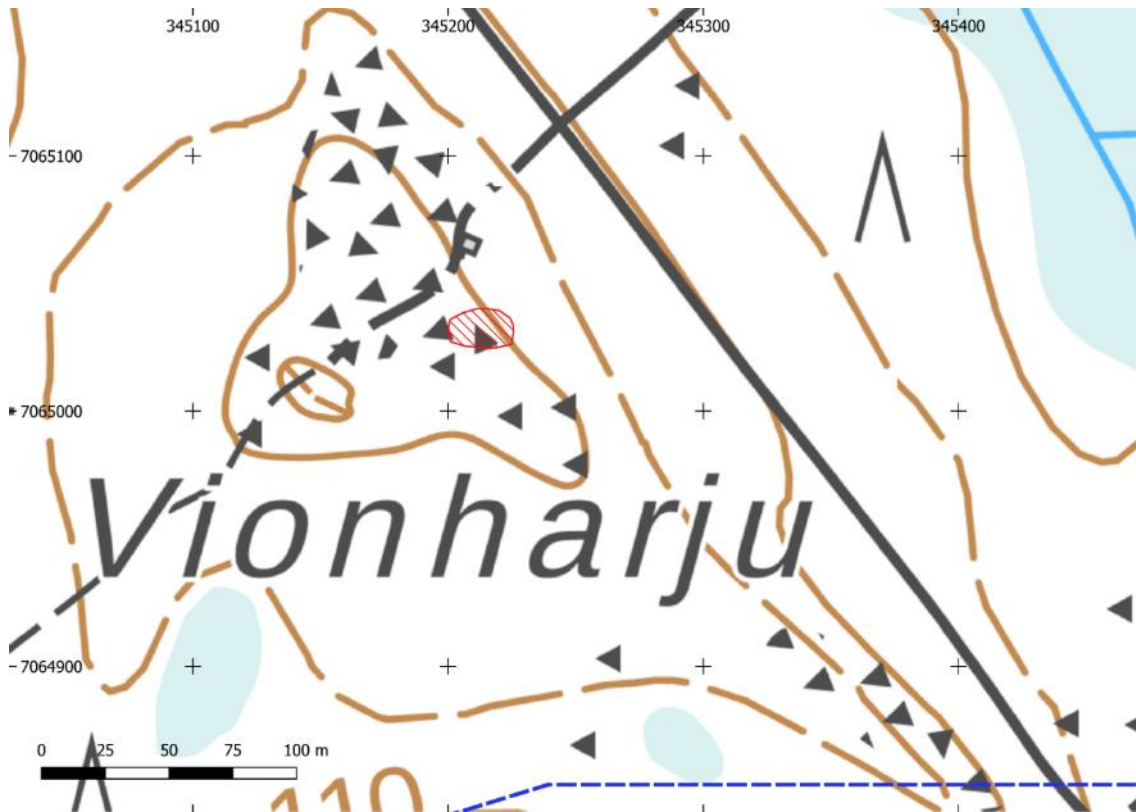
Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Kälviän ja Ullavan kuntien rajasta ja Rautajalan-Vionharjun metsäautoteiden risteyksestä noin 1 km länteen, luode kaakko-suuntaisen Vionharjun pohjoisosassa. Suurin osa harjua on kivikkoista pirunpeltoa, jossa jäkäläpeite. Kapealla harjulla soranottoaikan eteläpuolella on kaksi kivilatomusta:

1) kartion muotoinen, korkeus noin 1,5 m, koko noin 3 x 2 m

2) edellisestä noin 12 m kaakkoon, pohjamitta noin 3 x 3 m, keskellä kuoppa; muoto muistuttaa katkaistua kartiota. Molempien latomusten kivet on kerätty lähiympäristöstä. Harjun kaakkoispäässä, noin 200 m latomuksista kaakkoon on muutamia epämääräisiä kuoppia.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Kohde on ennallaan, lukuun ottamatta latomuksen 2 keskeltä ei havaittu enää kuoppaa. On mahdollista, että se on täytetty pirunpellostä löytyneillä kivillä. Latomuksien pohjoispuolella sijaitsee rakennus sekä huussi. Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoja tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus. Latomus 2 koordinaatit: N 7065032 E 345218

Latomuksista noin 200 metriä kaakkoon Vionharjun kaakkoispäästä tavattiin aikaisempien tutkimuksien tapaan epämääräisiä kuoppia. Ne eivät kuitenkaan vaikuta rakkakuopilta tms. ihmisen tekemiltä rakenteilta.

Kartta 40. Vionharjun kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 58. Latomus 1. Itään.

Kuva 59. Latomus 2. Kaakkoon.

5.37. Juurikkakangas*

Nimi:	Juurikkakangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7066597 E 345227 z 100
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Inventointi 2024: Tervahaudan halkaisija on noin 16 metriä. Vallin leveys on noin 3,5 metriä. Sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,3 metriä. Halssi länsilounaaseen. Se on noin 12 metriä pitkä kaivanto, joka loppupäästä kääntyy kohti pohjoista. Halssin reunoilla erottuu kylmämuurattua kiveystä. Tervahaudan päällä kasvaa eri-ikäistä mäntyä ja haapaa. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Noin 20 metriä tervahaudan vallista länteen havaittiin kaksi epämääräistä kaivantoa nuoren taimikon ja harvennetun mäntymetsän rajalta. Kaivannot voivat liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä kaivantoja.

Kartta 41. Juurikkakangaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 60. Tervahauta erottuu selvästi ympäristöstä. Länteen.

Kuva 61. Tervahaudan länsipuolella oleva kaivanto. Länteen.

Kuva 62. Toinen kaivannoista erottuu heikommin. Luoteeseen.

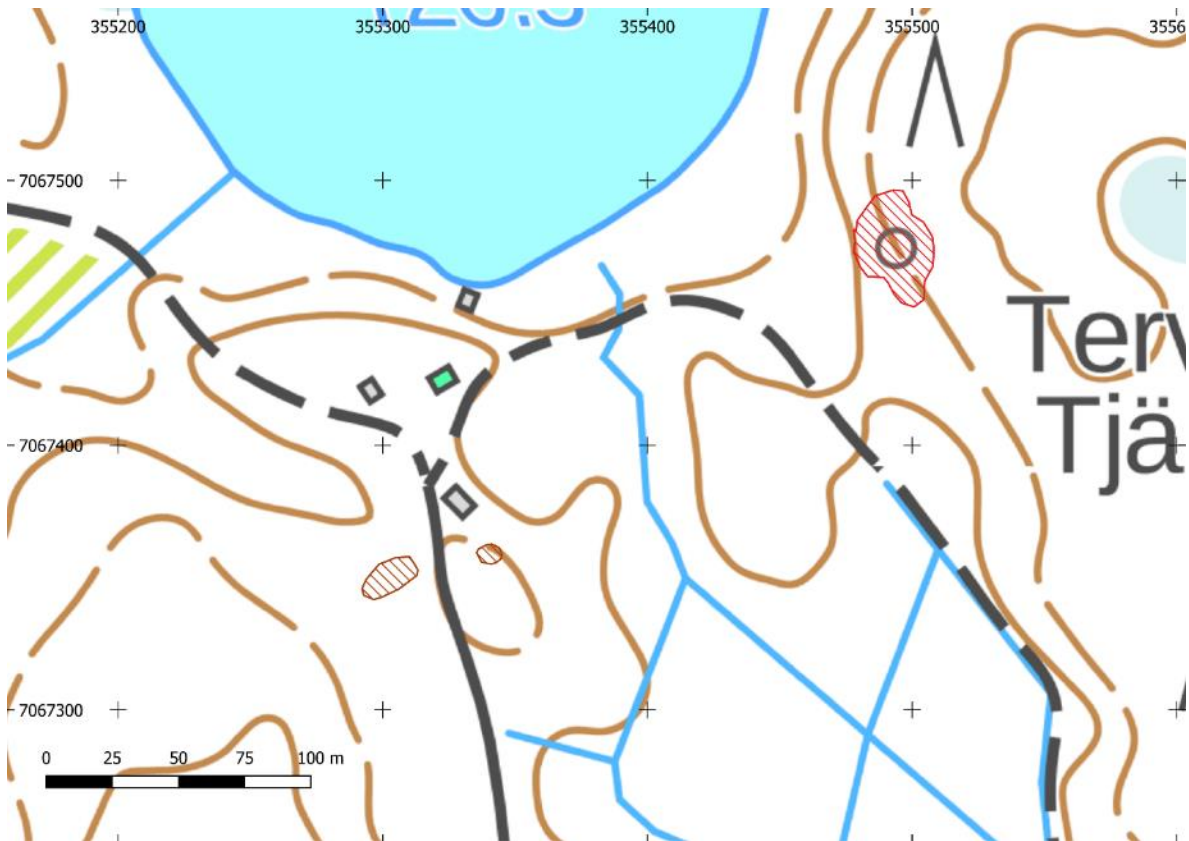
5.38. Kaunisvesi

Nimi:	Kaunisvesi		
Kunta:	Kokkola		
Muinaisjäännöstunnus:	1000025303		
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös		
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat		
Ajoitus:	historiallinen		
Aiemmat tutkimukset:	-		
Koordinaatit:	N 7067456	E 355517	z 128
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä		

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Korkea kivinen kangas Kaunisveden kaakkoispuolella, rehevää sekametsää, paikoitellen soistunut, Metlan tutkimusmetsä, puulajipuisto (mm. kanadanlehtikuusi). Hauta sijaitsee kankaan länsirinteellä, läpimitta valli mukaan lukien 18 m, kuopan halkaisija 14 m ja syvyys 1,5 m. Halssi suuntautuu etelälounaaseen, pituus 5 m ja syvyys 1,9 m. Haudan päällä kasvaa vanhoja kuusia.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Kohteen todettiin olevan ennallaan. Tervahaudan alarinteen valli on rakennettu kivistä kylmämuuraamalla. Vallin korkeus on noin 1,5 metriä. Kivimuuraus on miltei kokonaan peittynyt sammalen alle.

Noin 10 metriä tervahaudan vallista etelään havaittiin kaivanto, jonka koko on noin 3,0 x 3,0 metriä. Kaivannon syvyys on noin 0,5–0,3 metriä. Myös tervahaudan luoteispuolella on kolme epämääräistä kaivantoa 7,0 x 3,0 metrin alueella. Kaivantojen koko on 4,0 x 3,0 metriä, 2,0 x 2,0 metriä ja 1,5 x 1,5 metriä. Kaivantojen syvyys on noin 0,4–0,8 metriä. Kaivannot voivat liittyä tervantuotantoon alueella tai olla myöhempään maankäyttöön liittyviä kaivantoja.

Kartta 42. Kaunisveden ja Kaunisvesi 2 kohdekartta. Kiinteä muinaisjännös Kaunisvesi oikealla ja muu kulttuuriperintökohde Kaunisvesi 2 vasemmalla.

Kuva 63. Tervahaudan vallilla kasvaa tukevaa metsää. Tervahaudan keskiosassa ei kasva puita. Länteen.

Kuva 64. Tervahaudan eteläpuolella oleva kaivanto. Kaakkoon.

Kuva 65. Tervahaudan luoteispuolen kaivannot. Länteen.

Muut kulttuuriperintökohteet

5.39. Peuran Hautakangas 2*

Nimi:	Peuran Hautakangas 2
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7066456 E 342254 z 78
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

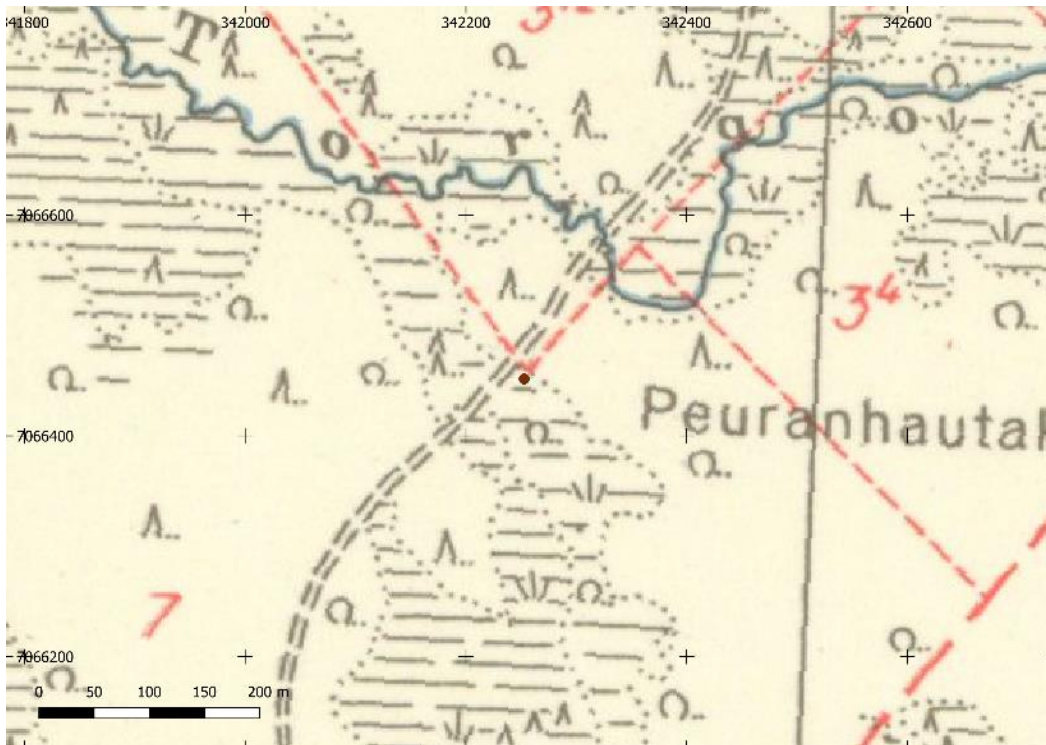
Inventointi 2024: Rajamerkki sijaitsee Rautajalantiestä noin 250 metriä itään. Kohdalla erottuu viisarikivi, jonka koko on noin 30 x 60 cm. Viisarikiveen ei ole tehty merkintöjä. Viisarikiven viereen on isketty aurauskeppi.

Vuoden 1846 pitäjänkartalla kohdalle on merkitty Kälviän ja Wäli-kylän kylien rajojen taitekohta. Vuoden 1952 peruskartalle se on merkitty kiinteistörajana, niin kuin nykyisinkin.

Kohdekartta sijaitsee kohteen 5.22. Peuran Hautakangas yhteydessä.

Kartta 43. Peuran Hautakangas 2 rajamerkin sijainti vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kartta 44. Peuran Hautakangas 2 rajamerkin sijainti vuoden 1952 peruskartalla.

Kuva 66. Viisarikivi erottuu hyvin maastosta. Pohjoiseen

5.40. Latosaari*

Nimi:	Latosaari
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7063931 E 340096 z 75
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Inventointi 2024: Rajamerkki sijaitsee Latosaaren pohjoispuolella, Kokkoneva nimisellä ojitetulla suolla. Paikalla on viisarikivi, jota on noin 30 cm esillä suon yläpuolella. Kivi jatkuu suohon. Kiven päällä on vähän sammalta. Kiven pohjoispuolelle on kaiverrettu numero 19.

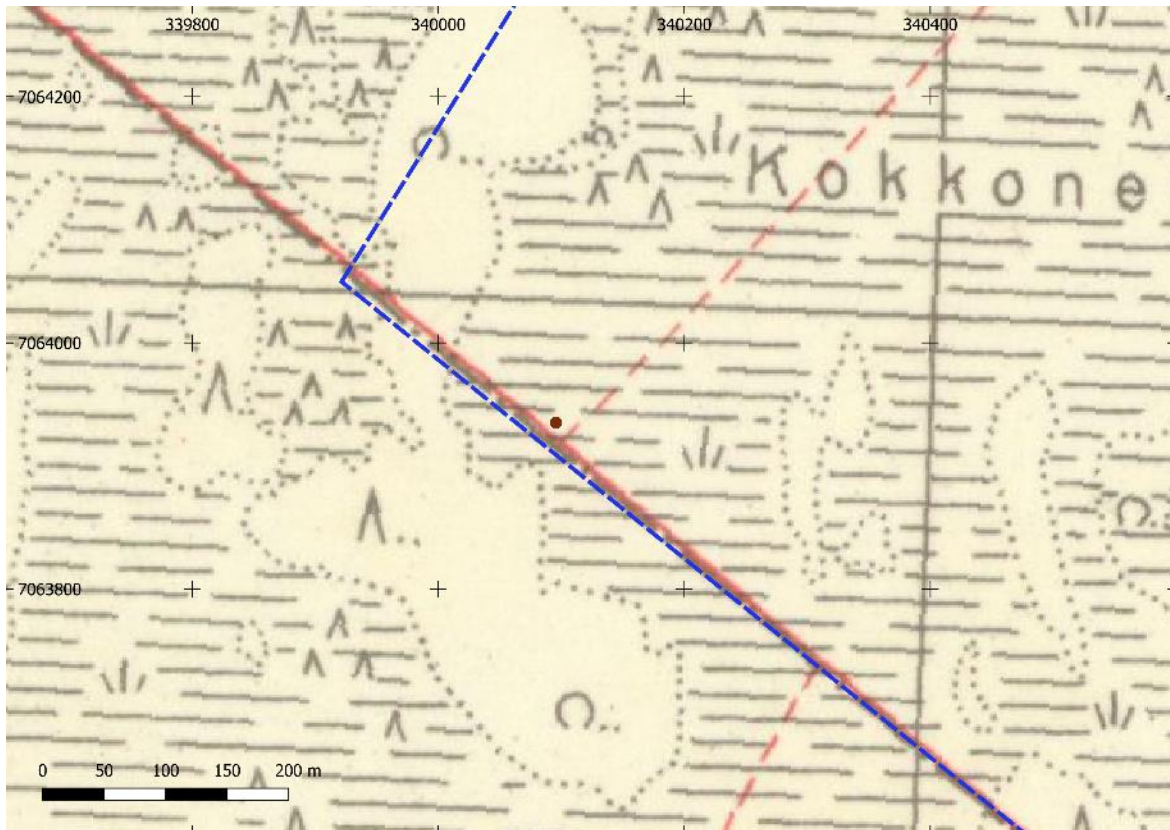
Vuoden 1846 pitäjänkartalla kohdalla on kulkenut Kokkolan ja Kaustisen pitäjien raja. Lisäksi se on ollut näiden pitäjien ja Kälviän kylän rajan taitekohta. Vuoden 1952 peruskartalla ja nykyisin se on Kokkolan kaupungin ja Kaustisen kylän rajalla. Entinen Kälviän kylän raja on nykyisin kiinteistöraja.

Kartta 45. Latosaaren kohdekartta. Rajamerkin sijainti on merkitty ruskealla pisteellä. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kartta 46. Latosaaren rajamerkki vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kartta 47. Latosaaren rajamerkki vuoden 1952 peruskartalla.

Kuva 67. Rajamerkin viisarikivi on kairan vasemmalla puolella. Etelään.

Kuva 68. Viisarikivessä erottuu hakkaus numero 19. Etelään.

5.41. Kaunisvesi 2*

Nimi:	Kaunisvesi 2
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyypit:	asuinpaikat, yksinäistalot, torpat kivirakenteet, röykkiöt, kaivot maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen, moderni
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7067345 E 355296 z 125
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/suurin kivijalka

Inventointi 2024: Kaunisveden eteläpuolelta, Kaunisvedentien länsipuolelta noin 15-25 metriä tiestä entisen Metsäntutkimuslaitoksen tutkimusmetsässä havaittiin kolme kivijalkaa sekä yksi kaivo. Kaunisvedentien itäpuolelta noin 15 metriä tiestä havaittiin kaksi raivausröykkiötä. Nykyisin alueella on entisen Metsäntutkimuslaitoksen rakennuksia.

Isoin kivijaloista on kooltaan noin 14 x 7 metriä. Sen koillis- sekä lounaispäissä on kuopat, joiden koko on noin 2,5 x 1,5 x 0,5 metriä. Kivijalan korkeus on noin 0,3 metriä. Heti sen länsipuolella on myös kuoppa, jonka koko on noin 3 x 2 x 0,4 metriä. Isoimman kivijalan luoteispuolella, noin 5 metrin päässä on pieni, kooltaan noin 4 x 2,5 x 0,3 metrin kokoinen kivijalka (N 7067346 E 355295). Kolmas kivijaloista sijaitsee näiden koillispuolella, noin 10 metriä koilliseen suurimmasta kivijalasta (N 7067354 E 355307). Kivijalan koko on noin 9 x 5 x 0,3 metriä. Kivistä kylmämuurattu kaivo sijaitsee edellä mainitusta kolmannesta kivijalasta noin 5,5 metriä lounaaseen (N 7067351 E 355302) Kaivo on halkaisijaltaan noin 1,2 metriä ja sen syvyys on noin 2,5 metriä. Kaivon pohja on tasainen ja sen sisäreunat on vuorattu kivillä.

Kaunisvedentien itäpuolella sijaitsevat raivausröykkiöt ovat halkaisijaltaan noin 2 metriä ja korkeutta niillä on noin 0,4 metriä (N 7067358 E 355339). Ne sijaitsevat noin 5 metrin päässä toisistaan.

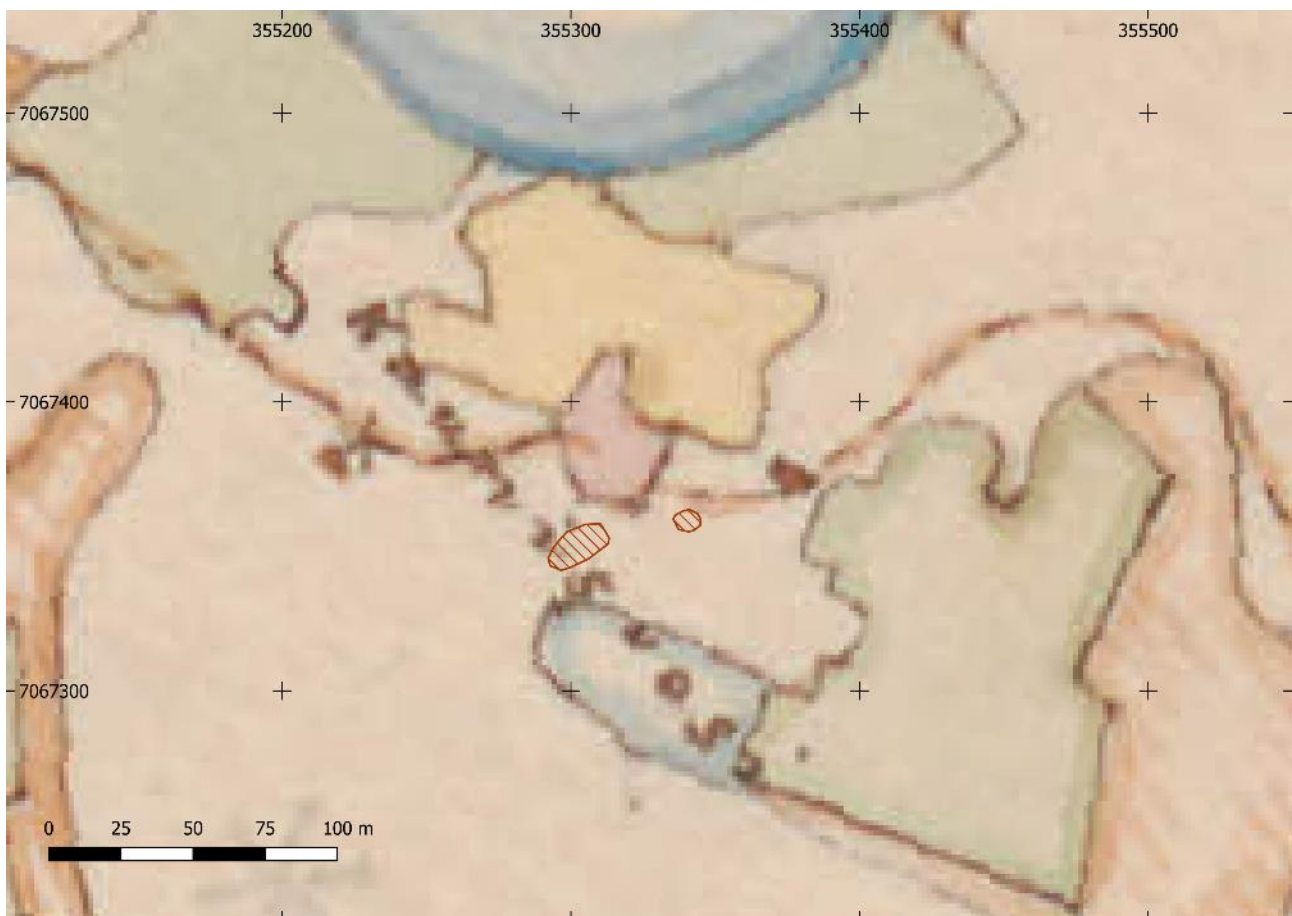
Kaunisvedentien itäpuolella sijaitsevan Metlan rakennuksen seinään on kiinnitetty kotiseutuyhdistyksen toimesta metallinen laatta, jossa lukee ”Jokikylän Lassilan talon torppa Kaunisvesi. Asuttu 1856-1918, 6 perhettä”.

Maanmittaushallituksen historiallisessa kartta-arkistossa on kaksi erillistä versiota alueen pitäjänkartasta, jotka molemmat on merkitty vuodelle 1846. Näistä toiseen alueelle on merkitty asutusta sekä pelto- sekä niittyalueita. Toiseen kartoista ei ole merkitty mitään. On mahdollista, että kyseinen kartta, johon asutus on merkitty, on peräisin 1900-luvun alkupuolelta. Kyseisen kartan merkinnät ovat hyvin samantyyllisiä kuin vuoden 1967 peruskartalla olevat merkinnät (kiinteistörajat, kylien rajat sekä pelto- ja niittykuviot). Vuoden 1967 peruskartalle alueelle ei ole

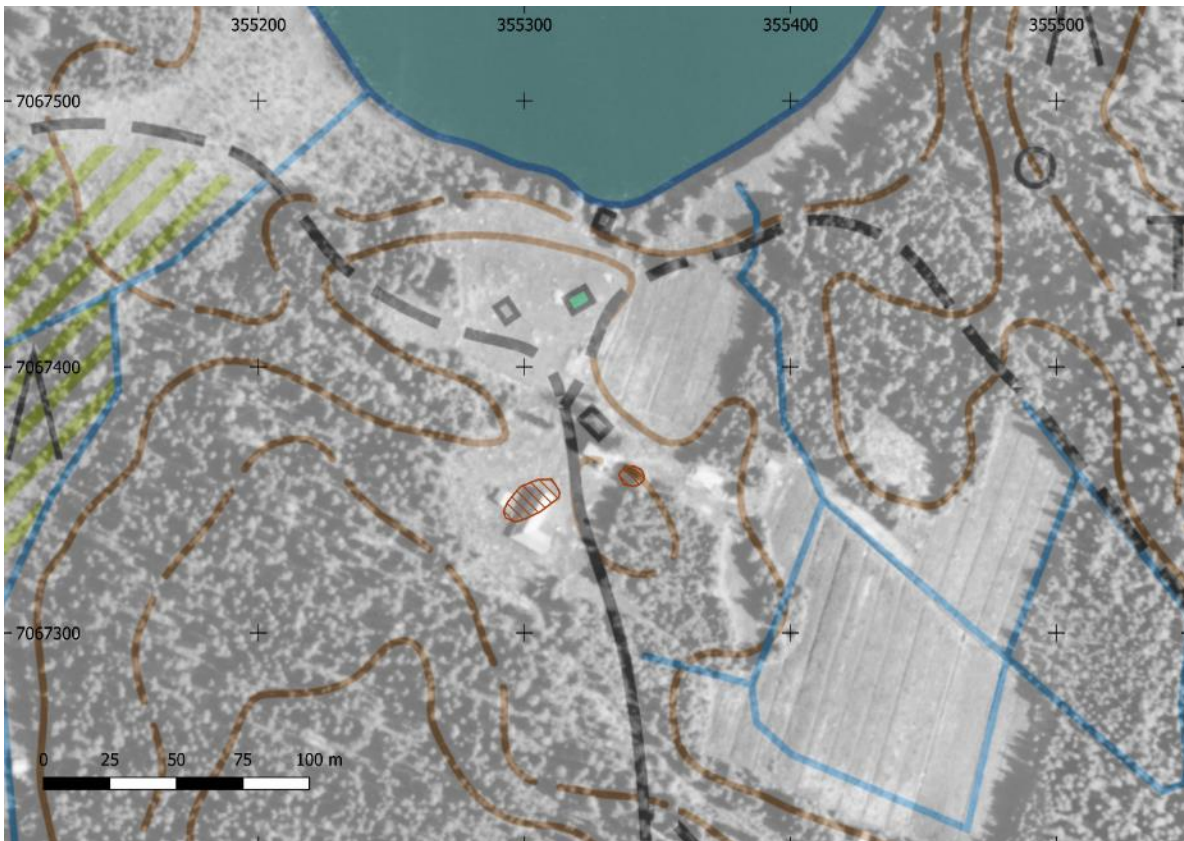
merkitty rakennuksia, mutta peltoalueet ovat samalla kohtaa kuin pitäjänkartalla. Vuoden 1955 historiallisessa ilmakuvassa alueella on sijainnut useita rakennuksia, jotka vaikuttavat kuvan perusteella uudemmilta kuin laatassa viitattu torppa.

Maastossa havaitut kivijalat sekä kaivo sijoittuvat ilmakuvassa näkyvän L-kirjaimen muotoisen rakennuksen ja sen länsipuolella olevan pienemmän rakennuksen kohdille. Näin ollen on todennäköistä, että ne liittyvät alueella vielä 1955 sijainneisiin rakenteisiin. Kiinteät rakenteet sijaitsevat hyvin tiheän kasvillisuuden peitossa ja ne ovat vaikeasti havaittavissa. Ympäristössä oli myös vähäinen määrä epämääräistä peltoroskaa. On myös mahdollista, että alueella on jäljellä laatassa viitattuun Kaunisveden torppaan liittyviä rakenteita tai maakerroksia peittävän kasvillisuuden seassa.

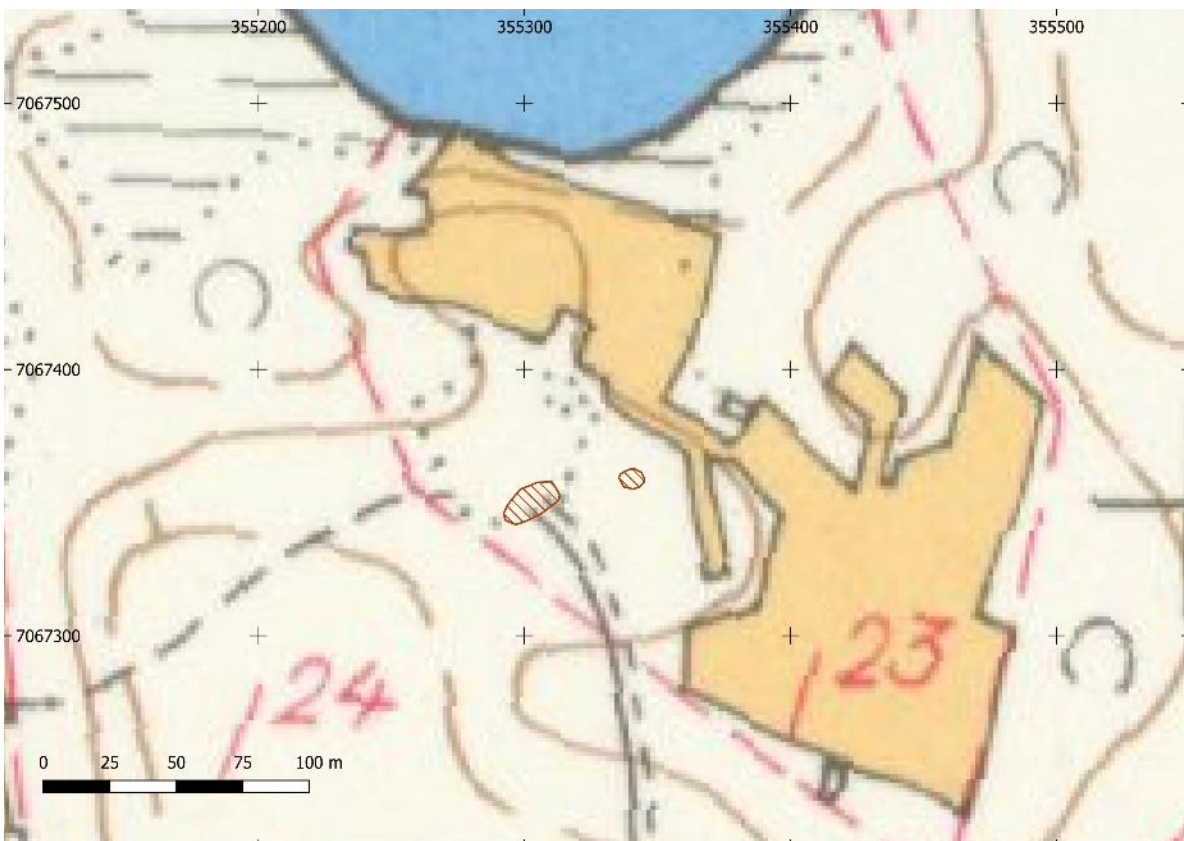
Kohdekartta sijaitsee kohteen 5.38. Kaunisvesi yhteydessä.

Kartta 48. Kaunisvesi 2 vuoden 1846 (mahdollisesti 1900-luvun alkupuoli) pitäjänkartalla.

Kartta 49. Kaunisvesi 2 vuoden 1955 ilmakuvassa. Pohjalla MMLmaastokartta.

Kartta 50. Kaunisvesi 2 vuoden 1967 peruskartalla.

Kuva 69. Kaunisvedentie sekä yksi Metlan rakennuksia. Kivijalat ja kaivo sijaitsevat tien vasemmalla puolella, raivausröykkiöt oikealla puolella.

Kivijalat sijaitsevat rehevän kasvillisuuden peitossa. Länteen.

Alueelta havaittu kaivo. Luoteeseen.

Toinen raivausröykkiöistä. Etelään

Kuva 70. Kaunisveden tien itäpuolella sijaitsevan rakennuksen seinässä oleva metallinen laatta. Koilliseen.

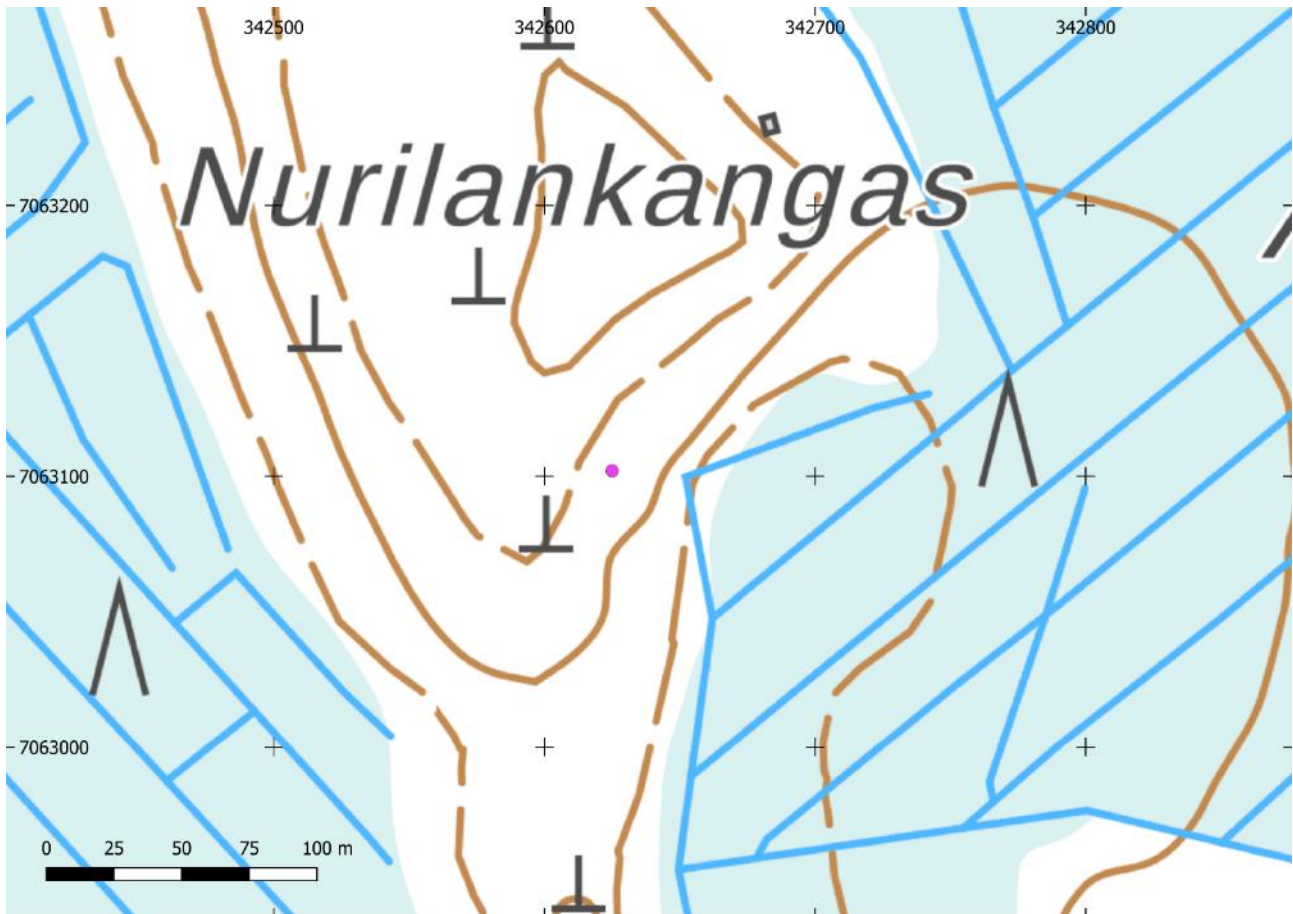
Mahdollinen muinaisjäänös

5.42. Nurilankangas

Nimi:	Nurilankangas
Kunta:	Kokkola
Muinaisjäänöstunnus:	1000050856
Muinaisjäänösstatus:	mahdollinen muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Lauri Skantsi lidarhavainto 2024
Koordinaatit:	N 7063102 E 342625 z 90
Koordinaattiselite:	Muinaisjäänösrekisteristä

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: Tervahauta sijaitsee Nurilankankaan kaakkoisrinteessä. Haudan läpimitta on noin 20 metriä. Kohde vaatii maastotarkastuksen

Inventointi 2024: Nurilankaan kohdetta ei päästy tarkastamaan vuoden 2024 inventoinnin yhteydessä. Rautajalantien ja Ruohojärventien risteyksessä on portti sekä pääsy kielletty että räjäytystyömaan kylttejä. Ruohojärventie johtaa kaivosalueelle.

Kartta 51. Nurilankankaan kohdekartta. Mahdollinen muinaisjäänös on merkitty violetilla pisteellä.

Lähteet

Tutkimusraportit:

Katiskoski, Kaarlo 1988. Ullavan esihistoriallisten kohteiden inventointi.

Schulz, Hans-Peter 2012. Pohjanmaa länsiosa kulttuuriperintöinventointi.

Metsähallitus.

Skantsi, Lauri 1999. Kälviän kunnan osa-alue inventointi.

Tiainen, Teemu & Hiltunen, Jussi-Pekka 2021. KALAJOKI – ALAVIESKA – SIEVI – KANNUS – TOHOLAMPI – KOKKOLA – KAUSTINEN – VETELI – HALSUA – PERHO – VIMPELI – ALAJÄRVI. Kalajoki Jylkkä – Alajärvi Möksy voimajohtolinjojen arkeologinen inventointi. Heilu Oy.

Tiainen, Teemu, Hiltunen, Jussi-Pekka & Ervasti, Jaakko 2022. SIEVI – KANNUS – TOHOLAMPI – VETELI – ALAJÄRVI. Suunniteltujen sähköasemapaikkojen arkeologinen inventointi. Heilu Oy.

Tiainen, Teemu, Hiltunen, Jussi-Pekka & Ervasti, Jaakko 2022. KALAJOKI – ALAVIESKA – SIEVI – KANNUS – TOHOLAMPI – KOKKOLA – KAUSTINEN – VETELI – HALSUA – PERHO – VIMPELI – ALAJÄRVI. Kalajoki Jylkkä – Alajärvi Möksy voimajohtolinjojen arkeologinen täydennysinventointi. Heilu Oy.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Paikkatietoikkuna, historialliset ilmakuvat:

<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto.

2323 09 Ia.* -/- -_2 Kälviä, Ullava, vuosi 1846

2323 09 Ia.* -/- -_1 Kälviä, vuosi 1846.

2323 12 Ia.* -/- -_1 Kälviä, Ullava, vuosi 1846.

2323 12 Ia.* -/- - Kälviä, Ullava, vuosi 1846.

2341 03+2342 01 Ia.* -/- - Kälviä, Ullava, vuosi 1846.

2341 03+06 Ia.* -/- - Kälviä, Ullava, vuosi 1846.

2341 03 Ia.* -/- - Toholampi, vuosi 1846.

Maanmittaushallitus

Vanhat peruskartat

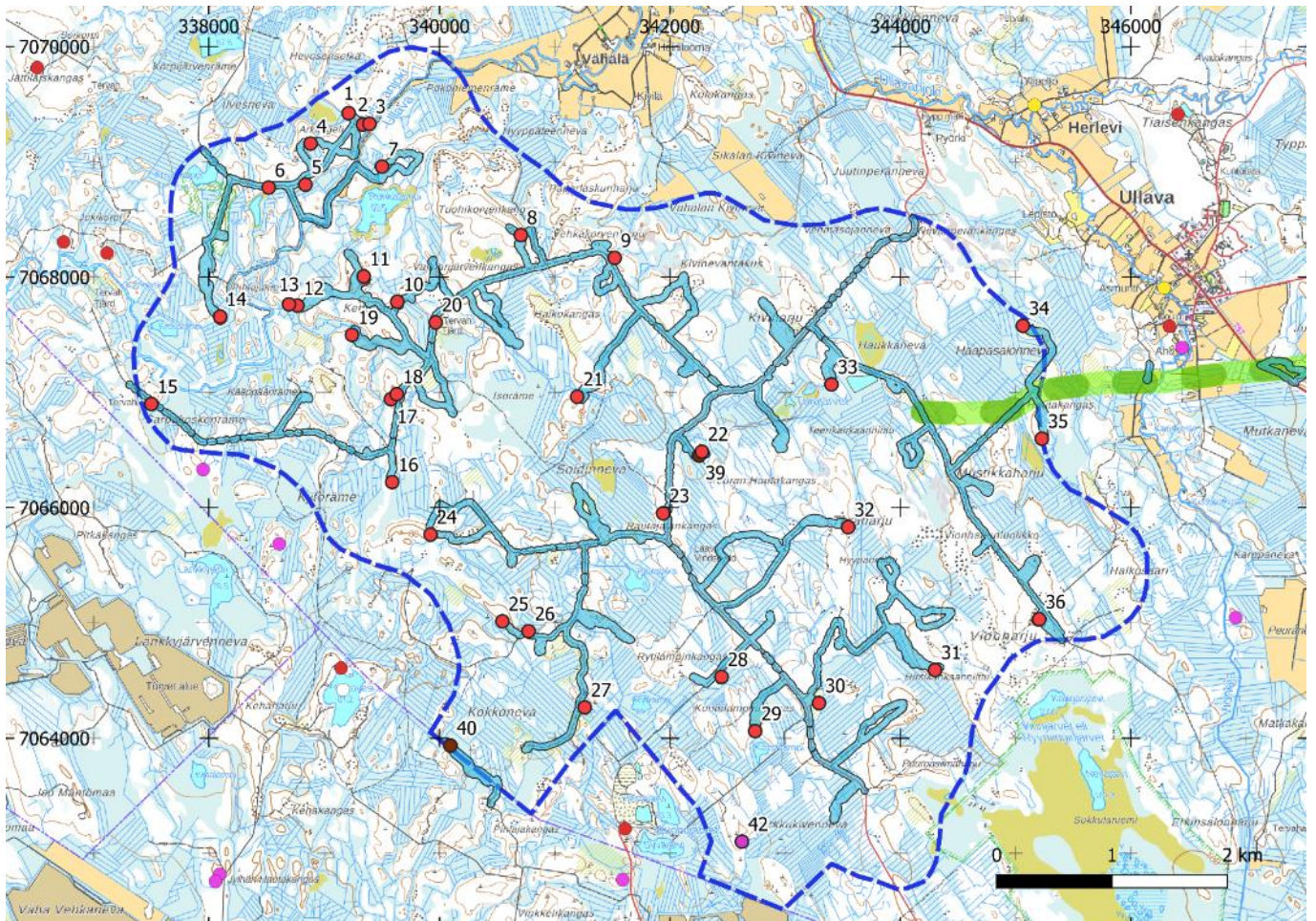
2323 12 Ullava, vuosi 1952.

2323 09 Ullavanjoki, vuosi 1952.

2341 03 Ullavanjärvi, vuosi 1967.

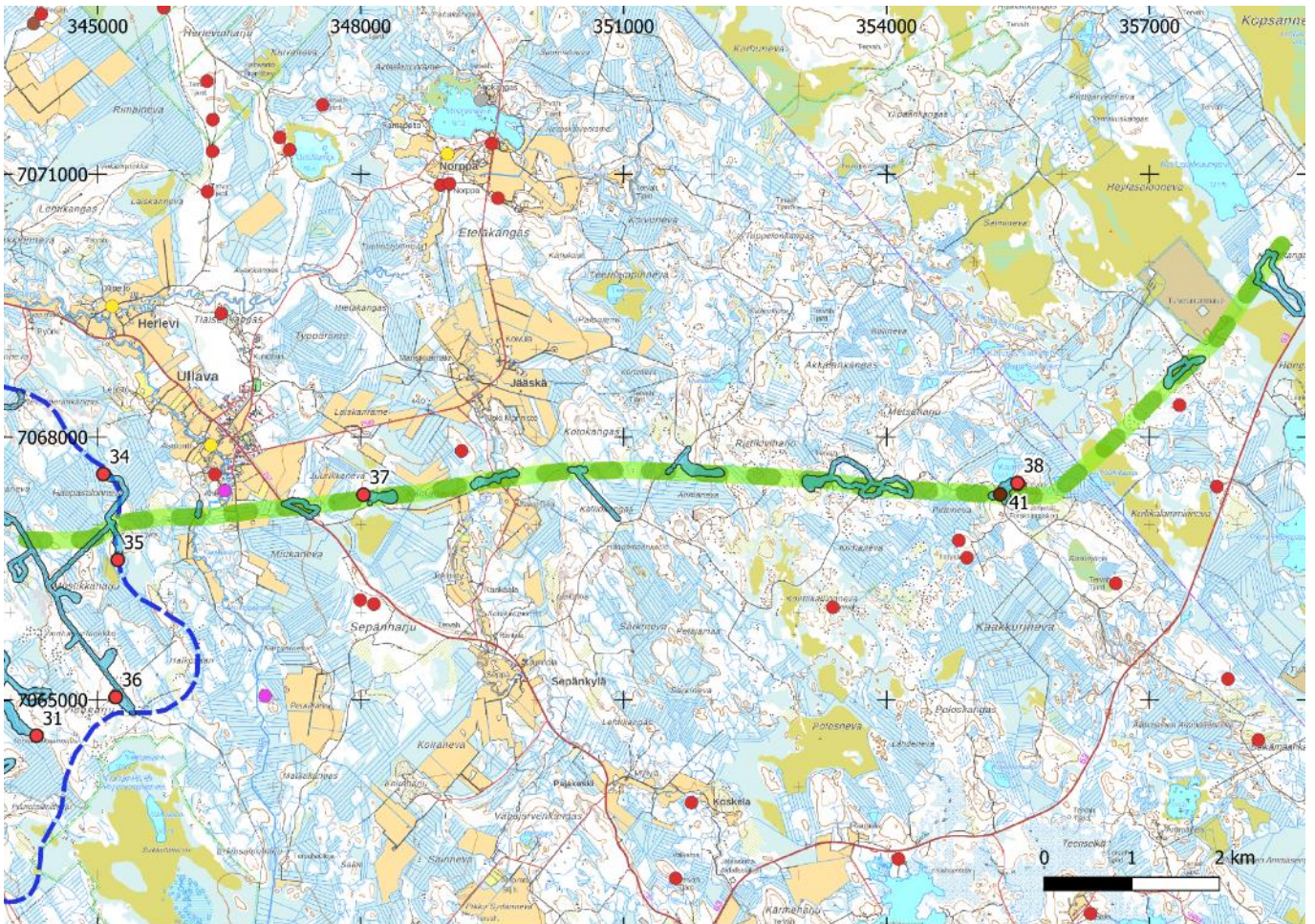
Liitteet

Maastossa kuljetut alueet

Kartta 52. Tuulivoimapuiston hankealueella tarkastetut alueet.

Tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 53. Tarkastetut alueet sähkösiirtoreittien varrella.

Tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kuvia

Suunnitellun
voimalan paikka
aluetta Peuran
Hautakankaan
luoteisosassa.
Pohjoiseen.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta
Uudenniitunkankaan
länsiosassa.
Lounaaseen.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta
Isonlinjankankaan

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta
Konttilampinkankaan
itäosassa.
Itään.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta
Arkkukivennevan
koillispuolen
kankaalla. Etelään.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta Pitkäsaaren
koillisosassa.

Suunnitellun
voimalan paikka
aluetta Soidinnevan
kaakkoisosan
kankaalla.
Kaakkoon.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta
Rautajalankankaan
lounaisosassa.
Kaakkoon.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta Torojan
Hautakankaasta

Suunnitellun
voimalan paikka
aluetta
Kivinevantakuksen
luoteisosassa.
Luoteeseen.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta
Valkianjärvenkankaan
länsiosassa.
Luoteeseen.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta Kettuharjun
pohjoisosassa.
Luoteeseen.

Suunnitellun
voimalan paikan
aluetta Isorämeen
länsiosassa.
Kaakkoon.

Suunnitellun
voimajohtolinjan
aluetta Kotokankaan
eteläosassa.
Lounaaseen.

Suunnitellun
voimajohtolinjan
aluetta Tornikankaan
länsiosassa.
Itään.

Suunnitellun
voimajohtolinjan
aluetta
Kiertokankaan
koillisosan
hakkualueella.
Koilliseen.

Suunnitellun
voimajohtolinjan
aluetta
Kiertokankaan
lounaisosassa.
Etelään.

Suunnitellun
voimajohtolinjan
aluetta
Hongistonnevan
pohjoisosassa.
Länteen.

